

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije // Izlazi polovinom i krajem meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po cenu

God. I. Ljubljana, 28. februara 1930. Broj 3.

DR. Z. KRIVIC (Ljubljana):
Došlo 1. III. 1930
krat, prilog

MASARYK

Dana 7. marta imaće Čehoslovačka republika praznik, kakvoga još nije bilo. U neopisivoj sreći i u neizrečivom ponosu drhti čehoslovački narod, jern njegov najveći sin, njegov prvi građanin, najdublji i najbistriji duh savremenog sveta, g. prezident republike Masaryk, slavi 80-godišnjicu svojega rođenja.

Masaryk rodio se 7. marta 1850. u Hodoninu u Moravskoj. Otac mu je bio Slovak, koji je služio kao kočijaš na jednom carskom dobru. Mati mu je bila nekoć pomemčena Čehinja i duboko pobožna žena.

Masarykove detinjske godine pune su najrazličitijih promena. U 13. godini absoluirao je 2 razreda nemačke realne gimnazije, na što su ga hteli dati u učitelje. Međutim čekajući na prijem u učiteljsku školu, pomagao je u poučavanju na školi u Hodoninu. Kako je pak starijima bilo previše to čekanje, poslaše ga u Beč, da uči umetno bravarstvo, ali kako mu to nije bilo odveć drago, pobege iz Beča kući i počeo da uči kovački zanat. Otuda ga povratu opet u školu bivši njegov profesor, da uči decu. Ujedno bio je rečeta i pevao je u crkvi, a pri tome učio je francuski i latinski pomoću domaćega kapelana, na čije nagovaranje učini kao 15-godišnji dečak ispit za drugi razred gimnazije u Brnu, gde je bio također najbolji učenik. Gimnazijske godine provadao je u marljivom učenju jezika: poljskoga, ruskoga i francuskoga. U Brnu je svršio 6 gimnazija, a za tim je usled svog nepopustljivog i otvorenog značaja morao da napusti brnsku gimnaziju otišavši u Beč, gde je završio gimnaziju i filozofski fakultet, te je tako na bečkoj univerzi postao profesor filozofije.

Najznačajniji rad u njegovoj mladosti, osim knjige »Samoubistvo kao društvena pojava«, je rad o grčkom mudracu Platonu i njegovoj domovinskoj ljubavi. Platon je istakao u svojim spisima nazor, da država, koja hoće da bude srećna, mora postaviti za vladara mudraca-učenjaka.

Godine 1882. u dobi od 32 godine, dođe na češku univerzu u Prag. Prag je tada bio središte češkoga života ali sa malim razmerima i uskim obzorjem. Posvuda mlitavost, suša i zastareli nazori. Razumljivo je, da se tim prilikama nije zadovoljio čovek tako svetskoga obzora, ko što je bio Masaryk, o čijoj izobrazbi možemo da stvorimo sliku tek onda, ako upoznamo, da je osim svih glavnih slovenskih jezika i nemačkoga, naučio italijanski, francuski i engleski.

U svojim predavanjima i radovima upoznao je studentstvo i javnost s francuskom, engleskom i ruskom kulturom, znanostu i umetnošću. Na univerzi, gde su do njegova dolaska vladale među profesorima i studentima vrlo srednjoskolske, malograđanske i stražarske prilike, po njegovom dolasku počeli su čisto novi odnosi, jer je studente smatrao za svoje najmilije drugove, s kojima je imao živahne debate u naučnim predavanjima i još u svojoj kući. Rušio je stare nazore i otvarao je češkoj znanosti i umetnosti nove vidike. To mu je nanelo velik broj protivnika, kao što mu je i donelo odanih prijatelja naročito među visokoškolskom omladinom. Češko mišljenje počelo se deliti za i protiv. Masaryku nije bio nitko ravan. Za njim je išla sva učeća omladina, jer je od njega slušala reči kao pre od nekoga drugoga. Upozoravao ju je na potrebu temeljite izobrazbe, na važnost telesnog zdravlja i telesne kulture, na potrebu abstinencije, te na nužnost čistoga i trezvenog života; tumaćio im je osebinu ljubavi prema bližnjemu i opominjao studentstvo i javnost na neophodnu potrebu vere i odanosti, naglašujući, da je uzrok razdvojenosti i nervoznosti modernoga čoveka verska mlahavost i da će čovečiji rod ozdraviti tek u nauci Kristovoj, koji je kao nepolitičar otkupio svet.

Masarykova predavanja bila su omladini kao evanđelje. Svi, koji donose svetlo u tamu ljudskog neznanja, omraženi su. Tako je bio omražen i Masaryk. Rodoljubno novinstvo pisalo je i vikalo na češki svet, da Masaryk kvari omladinu, da ju navada na samoubistvo, da joj ubija ideale i da je vodi u anarhizam i slične podlosti.

Godine 1890. postao je Masaryk usprkos otporu, koji je uzbivala nje-

gova nauka, poslanik u bečkom parlamentu, gde je odmah imao prigode da dođe u doticaj sa prilikama na našem jugu u Bosni i Hercegovini. Tada je također već upozorio Beč na bit težnja češkoga naroda. Ispovedao je glasno, da češki narod hoće samostalnost češke države; hoćemo, da sami o sebi odlučujemo; hoćemo, da živimo punim i potpunim narodnim životom. Mi nismo malen narod, o kojem su običavali da misle odlučujući krugovi u Austriji, da se može u najgorem slučaju da podnese, ako mu se dadu malene konsesije. Položaj češkoga naroda evropski je i svetski. Češki narod imao je i ima kulturu, taj narod hoće, da u sećanju na svoju veliku prošlost, žive kao samostalan narod, hoće da vrši velika dela. Zato neka se bečka gospoda nikako ne čude, ako češki narod ne samo pazi, nego već i organizira stražu, o kojoj stariji domoljubni rod u češkoj nije imao niti pojma.

Mandat je za nekoliko godina odložio i posvetio se spisateljstvu i univerzi. Napisao je knjige o češkom pitanju, u kojima je pokazao narodu, kojim putevima su hodili njegovi predšasnici i voditelji, za čim su težili i čime su postigli uspeh, i u kojima je pokazao narodu, koji je njegov budućni cilj i kakov je njegov put do cilja. Svaka njegova knjiga budila je otpor i čudenje. Broj prijatelja, protivnika i mrazilaca uvećavao se je. Drugi front bio je neprimerno veći i prijatelji bi bili već izgubili nadu, da ih nije Masaryk bodrio, radi čega su ga između sebe nazvali »pastirom«. Mržnja se je prenela i na celo univerzitetско tlo, gde mu je deo studenstva onemogućio predavanja koja mu je zato i vlada zadržavala.

U tom vremenu Masaryk je potanko izradio filozofske temelje za rešenje češkoga pitanja. Pri tome gledao je, da straža, koja se u narodu organizira, kako je to izjavio u bečkom parlamentu već godine 1892., bude umno i moralno sposobna za svoju tešku zadaću. Po Masarykovom uverenju mora da se naše življenje temelji na gotovim utvrđenim filozofskim principima, inače je sav život isprazan, puka veriga slučajja. Stoga je Masaryk nastojao da nađe u češkom životu ideale, po kojima ima da se narod ravna u radu za svoju samostalnost. Ti ideali sadržani su u nauku Husovih naslednika, takozvane Češke Braće, koju su vodili Chelčičky i Komensky. Vrhunac i središte istorije češkoga naroda je Bratstvo, kako ga je razvio Chelčičky, kao naslednik Husove reformacije. U Bratstvu pokazala se je češka bit češka humanost. Na Bratstvu temeljili su svoj rad buditelji češkoga naroda Dobrovsky, Kollar; u njihovom smeru nastavljali su Palacky, Smetana i Havliček.

Ideal Bratstva jest ideal humaniteta i to je smisao češkog narodnog života. Taj ideal traži, da vidimo i očitimo u svakom čoveku sebi jednako, naročito kod onih, kojima smo se dosada ugibali kao zaostalima. Ipak ta humaniteta ideja nije sentimentalnost, tugaljivost, već neumoran rad, koji zahteva, da vojuješ protiv zla u svemu i posvuda, da vojuješ protiv zla vlastitog i tuđeg nehumanog društva, protiv svekolikim njegovim organima. Taj ideal znači, biti ustrajan i neustrasiv.

Priznanjem humaniteta ideala nadovezuje češki narod svoju sadašnjost na najbolje doba svoje prošlosti i premošćuje višetoletno duševno i duhovno spajanje.

Humanitetom ide češki narod u prvi red čovečijega napretka.

Bratstvo bilo je vrbegnac češke prošlosti, a njegov humanitetni ideal neka bude luč budućnosti.

Humanitet znači najširu i najmoćniju izobrazbu naroda. U tom idealu moramo da se preporodimo i naš preporod mora biti preporod duše. Preporod mora biti nov život celoga čoveka. Taj ideal zapoveda, da tražimo istinu, da slušamo istinu, da učimo istinu, ljubimo istinu, govorimo istinu, držimo i branimo istinu do smrti. Živiti moramo pozitivno, bez straha i bojazni ići svojim vlastitim češkim putem. Na taj način pobeđujemo strah pred svojim malovernošću.

Sledeći humanitetni ideal moći ćemo pristupiti rešavanju socijalnog pitanja i to na način, kako ga traži naročiti položaj češtva, koji nalaže, da

socijalno pitanje nije samo radničko pitanje, nego pitanje jedne klase ili kaste, nego pitanje sviju nas, koje treba rešiti u celosti i pozitivno; treba prosvetliti glave i ogrejati srca sviju; podati duhu moć nad materijom; zatrti samoljublje. Socijalno pitanje je bitna sastavina češkoga pitanja.

Sledeći ideale humanitete zauzeće češki narod u svetovnoj organizaciji ono nad svime značajno mesto, koje je zauzimao onda, kad je u prošlosti išao za tim idejama i idealima.

Idući za idealima humanitete, približuje se narod samostalnosti. Ne sa nasiljem, već sa reformacijom. Međutim ima narod pravo također na revoluciju.

To je Masarykova narodna filozofija, koja je ujedno pre svega politički program, sadržavajući istodobno etiku modernog Češtva. Masaryk ne deli politiku od morala. Zato ima da nam bude glavna briga, ne politika prema vani, već glavna briga ka moralnom i prosvetnom napretku društva. Samo na tim širokim temeljima kulturnog programa biće uspešna otvorena politika.

Svoje nazore širio je neumorno za katedrom, u časopisima, knjigama, na sastancima, osobito među daštvom i inteligencijom, gde je širio razumevanje za socijalna pitanja i potrebe radnoga naroda.

Radničko pitanje bilo je T. G. Masaryku bitni deo narodnog pitanja.

Radničko i socijalističko gibanje bilo je još u povelju, kada je Masaryk u svojem znamenitom »Češkom pitanju« (1894. g.) predočio, što je radništvo i kako treba gledati na njegove težnje. »Radništvo te gospodarski i politički slabiji redovi ne smeju da nam budu sredstvo; ne bi radili pravo, kad bi svoju zadaću prema radništvu shvaćali samo narodnom i političkom. Zadaća je moralna i pre svega moralna; ne ide za tim, da se predbije radništvo, kako se veli, za narodnu misao, nego ide za tim da se probudi u celom našem društvu osećaj pravičnosti — sve ostalo će nadoći.« Velike su tečevine radništva u pravnom i socijalnom pogledu od časa, kad su bile napisane ove reči, ipak u bitnosti još nisu zastarile.

Kad su počeli koncentrični napadaji na radništvo, koje se je počelo organizovati u socijalnu demokraciju, rekao je Masaryk građanstvu na njegov prikor o internacionalnosti radništva, gorku istinu, da se je mnogo puta uverio, da buržoasko društvo nije ništa više narodnije od radničkog, ako čak nije manje. »Doklegod se ne pobrineš za radništvo i njegovu duševnu hranu, do tada nemate prava za takove optužbe. Mesto kruha dajemo radništvu kamenje. Literarno, filozofsko, teološko, političko...«

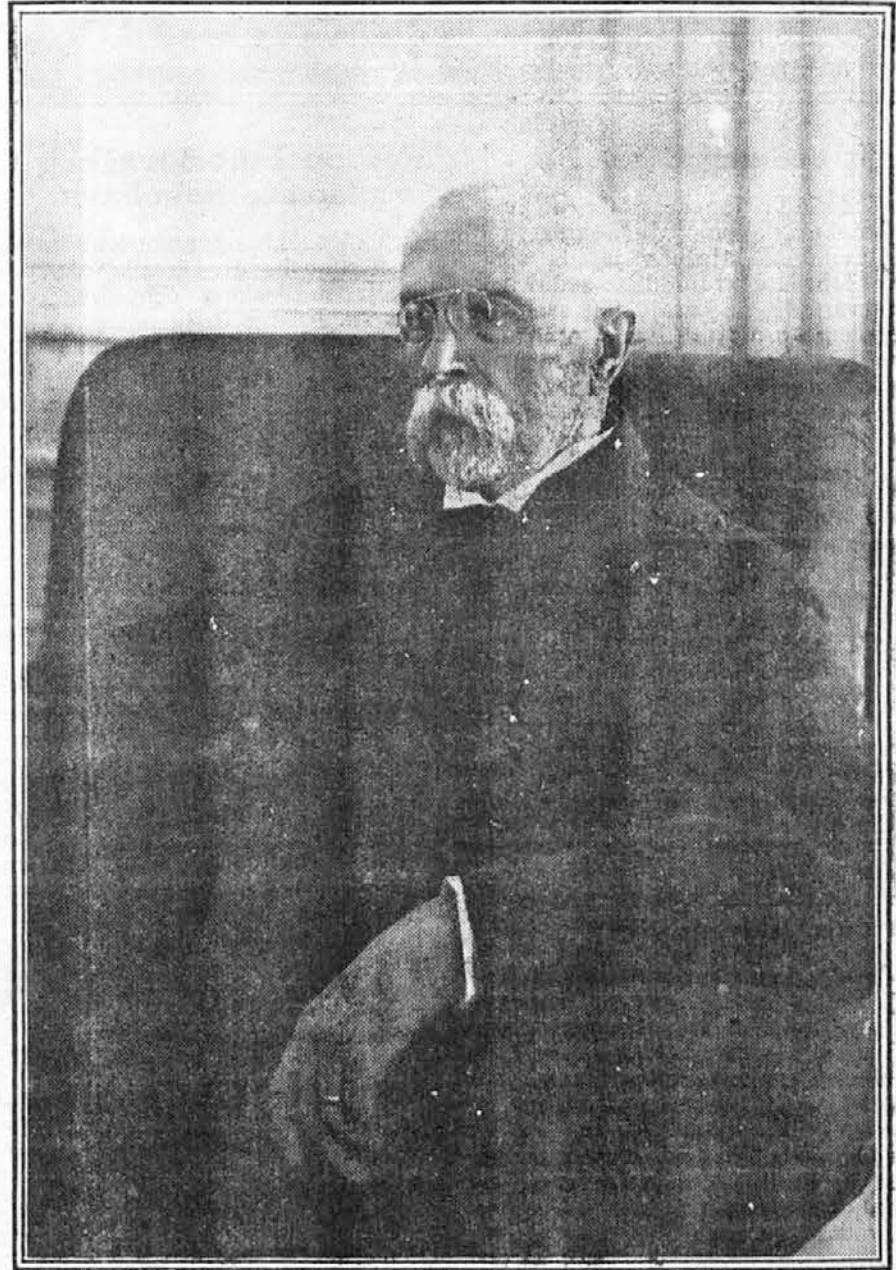
Kad se je 1896. god. ustanovila u Pragu »Radnička akademija«, bio je među utemeljiteljima Masaryk i napisao je u najboljoj češkoj znanstvenoj, političkoj reviji uvodni članak o njenom opštenarodnom značenju i osnovi sa na statistiku reče: »... Tko je naš narod?... naročito ti, koji se pozivaju na majoritetni princip, moraju priznati, da su naš narod — radnici, nadničari i oni koji služe, jer je ovih velika većina.«

Masaryk nije razglabao radničko pitanje samo prigodice, već je o njem napisao celu knjigu »Socijalno pitanje«, koje se bavi filozofijom socijalističkoga gibanja, s marksizmom. Knjiga je iza dela »Rusija i Evropa« i »Svetska revolucija« najveće Masarykovo literarno delo.

Ipak njegov interes prema radništvu nije bio samo literaran. Zalazio je med radništvo također osobno i počevao ga je, kad se je borilo za sredstva svoje egzistencije, kad je štrajkovalo. Dolazio je da mu predava o socijalizmu. Manifestirao je s njim na ulici za opšte jednako izborno pravo. Pomagao je radničke časopise, također i njegove težnje svojim ličnim i znanstvenim auktoritetom.

U svojem doticaju sa radništvom Masaryk je uvek s ponosom naglašavao: »I ja sam također radnik.«

Godine 1906., kad je uvedeno opšte i jednako izborno pravo, dođe pomno radništva ponovno u bečki parlament, gde je započeo još s austrijskim vanjskim ministrom radi njegove politike prema Jugoslovenima. U tom radu dosegao je svoju 60. godinu.

T. G. Masaryk

Ne mogu bolje opisati Masarykova dela, nego ako navedem dva nadasve zanimiva događaja:

1. maja 1908. u brnskim »Lidovym Novinam« izišao je feljton, koji opisuje čudne događaje iz godine 1930. Tada su se Česi digli protiv Austrije. U bečkom parlamentu proklamirao je profesor Masaryk, već od starosti zgrbljen starac, Češku Republiku nazvavši je »Udružene Države Čehoslovačke«, dajući joj prve temeljne zakone.

Drugi događaj: Par godina kasnije, neki češki pisac i publicista poslao je radničkim zastupnicima cirkular sa pitanjem, koga bi izabrali za predsednika Češke Republike. Odgovor: Masaryka.

Pri ovome moram upozoriti, da je Masarykova stranka imala samo dva poslanika, osim Masaryka još i Drstinu.

Ove dve zanimive činjenice jasno pokazuju, kakovu su nutranju silu čutili Česi u Masaryku.

Takovi su bili rezultati Masarykova rada o njegovoj 60-godišnjici. Sa zadovoljstvom mogao je već tada da pogleda unatrag. To je Masaryk također učinio. Tom zgodom rekao je — danas upravo pred dvadeset godina — značajnu reč: »Čini mi se, da sam napisao stopro uvod, prvi sadržaj lteo bih kap sada da napišem.« I u istinu napisao ga je.

Nadošlo je bilo doba, kad se je činilo, da je pogažen duh, i da je nad njim zavladao materija. Zavladao je zlo i nasilje. Tada se je 64-godišnji starac oprostio od svoje družbe, žene i dece i posao u tudinu, da tamo i od tamo započne boj protiv zla i nasilja, kako mu to nalaže njegov humanitetni ideal, koji mu je govorio, ako treba također i železom; boj bez obzira na uspeh, boj za pravdu, boj protiv Austrije, kojeg je dokončao vidnom pobedom — s političkom, samostalnošću čehoslovačkog naroda.

Nije bio sam, koji je oživotvorio cilj, bile su tu tisuće. Češka duša revolucionirana po Masarykovem radu i pod njegovim uplivom, odbacila je od sebe sponu mlitavosti. U njoj je sagorevalo čeznuće za veličinom i slobodnim odgovornim životom, životom u znamenju večnosti. Ta duša iskazala se je u legijama, kojima je Masaryk udahnuo duh. Masaryk je napravio iz češke vojske armadu božjih bojovnika. Njegov duh je spajao jedinstvenom idejom armadu, na svim bojištima; borci crpili su iz njega ustrajnost i srčanost.

U istom času je narod kod kuće u trenutima očajne neizvesnosti gledao u njemu simbol samoga sebe i u strahu i trepetu iskao njegov revolucionarni put u tri dela sveta. Put po Evropi, Aziji i Americi, kamo je odliario bez udobnosti, bez pokrova i počinia, da bi upoznao narode i njihove odlučujuće činioce sa čehoslovačkim pitanjem, da bi pobijao austrofilске nazore i uveravao o potrebi obnove čehoslovačke države.

Filozof-reformator postao je heroj i ostvario je tip modernog nadčoveka.

Kako gigantsko delo morao je da izvrši i kakove teškoće svladati, o tom govori knjiga »Svetska revolucija« i knjiga čehoslovačkog ministra vanjskih poslova »Ustanak naroda«. Dovoljno je samo spomenuti, da Francuzi i Englezi još dugo nakon početka rata nisu imali jednog utvrđenog načrta ni cilja glede Nemačke, još manje pak o habsburškoj monarhiji, koju su smatrali za neudnu žrtvu Nemačke. Tek Masaryk i njegovi saradnici utvrdili su antanti smisao rata i pridobili je za misao, da se slovenskim narodima Austro-Ugarske omogući sloboda i neodvisnost i tako razbije neprirodna Austro-Ugarska. Masaryk je probudio na zapadu politički interes za slovenske narode, upoznavajući antantne grupe sa kulturom i istorijom Slovena, što zapadni državci do tada skoro nisu poznavali. Masaryk je u tim pitanjima bio zapadu auktoritet poradi svoje knjige »Rusija i Evropa«, koju je napisao neposredno pred rat i koja je bila plod 30-godišnjeg rada izvršenog u velikoj meri u Rusiji samoj.

Masaryku imamo da zahvalimo, da je usredotočio na zapadu rad za oslobođenje slovenskih naroda i da se nije zanašao na Rusiju, jer carskoj Rusiji nije se nadao, niti joj je verovao. Bez Masaryka valjda nebi bilo naše slobode ni slobode čehoslovačkog naroda.

Veličanstveno je, ne samo sada, već pred većnošću Masarykovo delo. Jednako veličanstveno je također spoznanje i priznanje naroda, koji je prvi izabrao mudraca i učenjaka po volji božjoj za prezidenta svoje države i tako obistinio ideal Masarykovog grčkog filozofa Platona, koji je govorio, da na kormilo države spada mudrac i učenjak.

U 80-godišnjici svojega rođenja Masaryk je uvek u punoj svojoj telesnoj i duševnoj snazi. Na sebi je dokazao istinitost svoga nazora, da samo

sa abstinencijom i trezvenim životom i radom ostaje pri zdravom telu i čistoj duši. Kada jaše dnevno na konju da se prošeta, rujava obučen, delom po vojničku, a delom sportski sa ruskom kapićom na glavi, mora ga čovek smatrati za dobro usučvanog 60-godišnjeg čoveka. Kad stupa ravan kao sveća po dvoranama, ili otvara izložbe, prima funkcionare, mora da te oblije val oduševljenja nad njegovom mladenačkom čilosti. I ako prikuplja njegove najnovije misli o najrazličiti-

jim životnim, političkim i državnim pitanjima, vidiš da su to izjave najmoćnijeg filozofa, svežeg političara svetskog obzora. Starost i njeni zakoni kao da nemaju nad njim svoje moći, i kao da božja Providnost, koja po Masarykovom nazoru vlada posvuda izvanredno bdije nad svojim odabranikom.

Presrećan je danas i ima rad šta da bude čehoslovački narod.

Neka živi njegov sokolski čili prezident Masaryk!

Jakub Šajba o lužičko-srpskom Sokolstvu i omladini, stud. br. Jurij Hencl o saradnji naroda i studentstva, a br. Pawol Krječmar o društvenom životu u srpskoj Lužici. Pored predavanja priredeni je i govornički tečaj. Učesnici narodnog tečaja razgledali su u pratnji stručnjaka lužičko-srpski etnografski muzej i tiskaru u Srpskom domu. Tečaj je bio vrlo dobro posećen i svršio je s velikim uspehom. V. B.

Iz života lužičkog Sokolstva.

U isto vreme s pozivom za slet u Beogradu 1930. primilo je Lužičko-srpsko Sokolstvo i poziv Československe Obce Sokolske za slet u godini 1932. u Pragu. Tom prilikom je zaključeno, da će Lužičko-Sokolstvo nastupiti i na ovom sletu. — U proslavu Tyrševog jubileja izdaje Lužičko-srpsko Sokolstvo u prevodu neka ideološka dela Tyrševa sa odgovarajućim uvodom. — Desetogodišnji jubilej osnivanja prvog sokolskog društva, proslaviće se jesenas svečanom sednicom Saveza i akademijom u Budyšinu. — Savezni slet, koji će biti smotra sokolskog rada u Lužici, održaće se godine 1931. u Malešecima kod Budyšina.

Američka Obec Sokolská.

Američka Obec Sokolská (American Sokol Union), koja predstavlja vrhovnu organizaciju čehoslovačkog Sokolstva u Americi, nastala je ujedinjenjem Narodne Jednote Sokolske i Župe Fügner-Tyrševa 1. januara 1917. god. Glavne skupštine održavaju se svakih pet godina. Prva bila je god. 1918. u Clevelandu, druga 1923. god. i četvrta 1928. god. u Chicagu. Do sada su bila priređena dva sleta u Chicagu i to god. 1921. i god. 1929. Sedište AOS je sada u Cicero, Ill.

Narodna Jednota Sokolska bila je osnovana 10. augusta 1878. god. Na tadanjoj skupštini bilo je zastupano 10 českih sokolskih društava Severne Amerike. Sedište Jednote bilo je najprvo u New Yorku, kasnije u Milwaukee, Wis., pa opet u New Yorku i na kraju u Chicagu. NJS izdavalje je svoje vlastito glasilo »Sokol Americký«, koji je počeo izlaziti god. 1879. u Chicagu i još danas izlazi kao organ AOS.

Župa Fügner-Tyrš je bila osnovana 18. decembra 1897. god. u Chicagu kao samostalna organizacija pored Narodne Jednote Sokolske. God. 1893. počela je izdavati glasilo »Borec Americký«. God. 1910. spojila se sa radničkim Sokolom u Česku Obec Sokolsku u Americi. Ali ova organizacija nije postojala dugo i radnički Sokol postoji još danas kao samostalna organizacija van AOS.

Američka Obec Sokolska broji sedam župa sa 117 društava i 11.976 članova, od toga 7204 muških i 4772 žene. Starosta je br. Josef Carmak, a načelnik br. Janko Jelinek. III. slet AOS biće god. 1933. u Chicagu prilikom svetske izložbe. U isto doba održaće se i IV. glavna skupština. —č—

II. slet Američke Obce Sokolske.

»Americký zborník sokolský na rok 1930« donosi zanimljive podatke o velikom sletu čehoslovačkih Sokola u Americi, koji se je održavao od 9. do 16. juna 1929. god. u Chicagu. Takmičila su se 331 čelna, 288 članice i 115 nastajaca. Kod sletskih svečanosti učestvovalo je 35.000 gledalaca sa sviju 1106 nastajaca i dece, od toga muškog s'raza Udruženih država. Vežbalo je nastajaca 226, ženskog nastajaca 257, muške dece (preko devet godina) 311, ženske dece 312. Kod zajedničkih prostih vežaba nastupilo je 522 člana i 540 članice. Svih vežaba je bilo 2168. Moralni uspeh sleta bio je vrlo velik, pa i materijalni uspeh nije malen. Prhoda bilo je 28.263-70 dolara, izdataka 24.420-02 dolara; čisti pribitak iznosi 3.843-70 dolara.

Želja američkog Sokolstva.

Starosta Američke Obce Sokolske br. Josip Čermak, piše u poslednjem broju »Sokola Američkog«, kako bi bilo uputno i korisno upriličiti g. 1933., za vreme svetske izložbe u Chicagu, posetu čehoslovačkih sokolskih članica u Ameriku. Prošlogodišnja poseta članova imala je neobičan propagandistički uspeh. U telovežbačkom pogledu mogla bi svakako poseta članica postići još veći uspeh, jer telesni odgoj žena u Americi nije nikako sređen. Jedni nastoje iz žena načiniti atletkinje, drugi se opet boje da ne bi pod stare dane skupo platile svoje rekorderske podvige u mladosti. Vesta čehoslovačkih sokolskih članica mogla bi u Americi pokazati zlatnu cestu sredine, zaključuje pisac.

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restauraciju »Varošku Pivnicu« i »Kavannu Medulić«. Čitajte naš oglas.

Pripreme za naš slet.

Naša braća u Beogradu zaposlena u raznim sekcijama Sletskog odbora nastavljaju svakoga dana sve življim tempom svoj posao oko pripreme svega onoga, što je potrebno da se održi naš veliki slet. U kancelarijama Sletskog odbora posao se svakoga dana sve više razgranjuje, proširuju se sekcije, stvaraju podsekcije i prikupljaju novi članovi za rad, koji svakoga dana postaje sve veći i interesantiji. Dnevno pored redovna rada imaju najmanje dve sekcije redovne sednice, a plenum Sletskog odbora sastaje se redovno na sednicu svakog četvrtka, a po potrebi sazivaju se i vanredne sednice.

Radovi na sletištu nastavljaju se u punome jeku i izvršuju prve pripreme za podizanje drvene konstrukcije tribina. Za izgradnju tribina i potrebnih prostorija izpod njih i na samom sletištu, upotrebiće se oko 15.000 m³ drvene grade, a za prevoz iste potrebno će biti oko 300 vagona. Pročelnik građevinske sekcije je br. Momir Korunović, viši arhitekt Ministarstva građevina, koji je i izradio plan sletišta. U tome poslu pomažu mu ostala braća arhitekti i inžiniri iz naših beogradskih društava i neka braća iz ruskog Sokola.

Sekcija za smeštaje radi i prikuplja sve potrebne podatke sa cele teritorije Beograda i Zemuna. Izmerene su i pregledane sve osnovne škole u Beogradu i Zemunu. Isto tako uzeti su u obzir svi prostori oko škola, praznih gradilišta, itd., jer će se na istima podići šatori za nastambu članskih kategorija. Prikupljeni su podaci o raspoloživim sobama po svim hotelima i gostionicama, a isto se tako prikuplja podatak o slobodnim sobama kod privatnika, koji će iste ustupiti bilo uz novčanu nagradu, bilo besplatno.

Pročelnik ove sekcije je br. Kosta Sretenović, starešina Sokolskog društva Beograd 1., a njegovi pomagači su većinom članovi istoga društva, koje je na sebe preuzelo organizaciju ove sekcije. Zdravstvena sekcija organizuje zdravstvenu službu na samome sletištu i po celom Beogradu i Zemunu. Ova sekcija vršiti će svoj zadatak uz pomoć ambulante za prvu pomoć sa velikim brojem videlih lekara iz civilnih i vojnih zdravstvenih institucija.

Prehranbena sekcija pod vodstvom br. Radiše Nišavića prikuplja sve potrebne podatke za što bolju organizaciju prehrane i što uspešnije izvođenje prehrane vežbajućeg članstva u neposrednoj blizini samoga sletišta. Ova sekcija je u neprestanom dotiru sa Savezom gostioničara i hlebara, da bi

se blagovremeno izvršio raspored prehrane i utvrdile maksimalne cene.

Novinarsko-propagandistička sekcija razvija jednako svoju akciju kod nas i u inostranstvu. Naročiti interes za naš slet kako smo već ranije javili, pokazuje Čehoslovačka i Poljska. Isto se tako zapaža živo interesovanje kod naše sokolske braće Ujedinjenih Država Severne Amerike i Kanade. Za filmsko snimanje našeg velikog sleta raspisan je konkurs zaključno do konca februara. Interesovanje naših filmskih poduzeća je veliko. Sletski odbor učiniti će sve, da sam slet, kao i sve ono što je u vezi sa istim, bude snimljeno tako, da bi film obuhvatio sve potankosti samoga sleta. Izveštaji za unutrašnjost daju se preko »Avala« a po mogućnosti svim listovima u unutrašnjosti dostavljaju se besplatno originalni članci na temu našega sleta i Sokolstva. Pročelnik ove sekcije je br. Lujo Lovrić, koji zajedno sa br. Dr. Miloradom Dragičem uz pomoć ostale braće vrše propagandu za naš slet i Sokolstvo.

Redakcija »Sokolskog Glasnika« izvažavati će redovno o svim sletima i izvršenim radovima na samom sletištu i za naš slet. Dužnost je pako sviju nas, da se kao Sokoli odazovemo tačno i blagovremeno na svaki raspis ili upit, koji nam bude upućen od strane Sletskog odbora.

L. L.

Prijave za slet.

Kako se mnoga naša društva ni do danas nisu obratila Sletskom odboru i nisu dostavila tražene prijave za slet ovime pozivamo sva takova društva, da u najkraće vreme to učine.

Svi mi zajedno snosimo odgovornost za puni uspeh našega sleta i prvi uslov za postignuće uspeha je uredan rad i tačno i blagovremeno šiljanje izveštaja. Uvereni smo, da bar funkcio- narima naših sokolskih društva ne trebamo objašnjavati od kolike su važnosti za naš sletski odbor prijave za slet. Naglašujemo s toga, da sva ona društva koja još do danas na višekratno traženje Sletskog odbora, nisu učinila svoje prijave, da to učine za sve kategorije članstva i nastajaca.

Budimo Sokoli, jer Sokolstvo treba da se odlikuje uzornim redom i disciplinom, koja ne trpi bezrazložno odlaganje odgovora i posla, koji se nesme odgadati.

Pozdravi Savezu SKJ.

Bratu Engelbertu Ganglu, prvom podstarešini Sokola kraljevine Jugoslavije

Ljubljana.

Sokolsko društvo u Srpskim Moravicama sa svoje konstituirajuće sednice šalju nepokoleblivom propagatoru sokolske ideje i dostojnom zameniku starešine bratski Zdravo!

Starešina Jakšić, tajnik Vučinić.

Brat Engelbert Gangl,

zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Ljubljana.

Celokupno članstvo Sokolskog društva kraljevine Jugoslavije Sušak-Rijeka sa svog zbora, šalje ti najtoplije bratske pozdrave, izriče ti najdulju zahvalnost na velikom trudu i nesebičnom radu, što si ga uložio kroz dugi niz godina u sokolskoj porodici i molji providnost, da nam te još dugo usčuva čila i zdrava za dobrobit Sokolstva i Slovenstva. Zdravo!

Starešina društva Grkinić.

Zvornik. Uvereni, da ćemo pod mudrom upravom sadašnje savezne uprave udruženi zajedničkim idealima stići određenom cilju, pozdravljamo saveznu upravu sa svoje konstituirajuće sednice sa sokolskim pozdravom: Zdravo!

Starešinstvo Sokolskog društva Zvornik.

Baška. Upravni odbor Sokolskog društva Baška na Krku sa celokupnim članstvom sa prvog sastanka oduševljeno pozdravlja svoje savezno starešinstvo.

Starešina Katarinić.

Donji Miholjac. Sa današnje svoje konstituirajuće sednice pozdravljamo saveznu upravu, uveravajući ju, da će potpisano društvo svojim neumornim, solidarnim i nedelivim silama dopri- našati dobrobiti naroda i domovine.

Soko Donji Miholjac.

Biograd na Moru. Sa današnje prve sednice nove uprave ovog Sokolskog društva šaljem bratske iskrene pozdrave uvereni, da će naš zajednički rad biti na korist domovine. Zdravo!

Uprava.

Čaplina. Sa prve odborske sednice pozdravljamo našeg brata starešina Njegovom Visočanstvu Prestolonaslednika Petra I. čitavu saveznu upravu, želeći srećan i uspešan rad. Zdravo! Sokolsko društvo Čaplina.

Split. Sa konstituirajuće sednice splitske Sokolske župe upućujemo bratske pozdrave saveznom starešinstvu.

Starešinstvo Sokolske župe.

Županja. Sa prve svoje sednice pozdravljamo bratsko starešinstvo Saveza jedinstvenog Sokola naše mile domovine, oduševljenim sokolskim Zdravo!

Uprava Sokolskog društva Županja.

Osiijek. Sa svoje prve sednice nove uprave Sokolskog društva u Osijeku gorani grad, pozdravljamo našeg vrhovnog starešinu i bratski Savez, uveravajući, da će Sokoli ovog društva u neograničenosti odanosti prema Njegovom Visočanstvu Prestolonasledniku Petru u svom sokolskom radu do kraja ostati verni idealima jedinstva naroda i države.

Uprava društva.

Ljubljana. Soko I. na Taboru izražuje Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije svoju bezgraničnu vernost i odanost sokolskoj ideji i bratskom Savezu.

Lado Bevc, starešina; Tratar Jože, tajnik.

Lovnac. Sa konstituirajuće sednice Sokoli Velebita iznad Jadrana pozdravljaju svoje starešinu Njegovom Visočanstvu Prestolonaslednika Petra i bratsku Saveznu upravu. Zdravo!

Za Soko Lovinac: starešina Ante Blažević.

Jelsa. U znak novog rada za uzvišeni ideal jedinstva i snage jugoslovenskog naroda sa prvog sastanka bratskom starešinstvu Sokola kraljevine Jugoslavije bratski Zdravo!

Uprava.

Belo Polje. Sa prve sednice novo obrazovane uprave Sokolskog društva u Belom Polju šaljem bratskom Savezu topli pozdrav i uveravamo starešinstvo, da ćemo svima silama svoga bića raditi na dobro našeg ujedinenog naroda, a u duhu uzvišenih sokolskih načela.

U ime uprave i članova Sokola: Starešina Lazar Popović.

Osiijek. Sa prve konstituirajuće sednice izražujući svoje osećaje odanosti i vernosti kličemo: Ziveo starosta Sokola kraljevine Jugoslavije!

Uprava Sokolskog društva Osijek Doljnji Grad: Schwalm, Krulj.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Iz sednica ČOS.

Na sednici 29. januara referirao je br. V. Štěpánek o položaju Sokolstva u Jugoslaviji. Zaključeno je, da se održi 3. februara vanredna sednica predsedstva ČOS, na kojoj će se saslušati tumečenja br. Djure Paunkovića o željama SKJ. — ČOS će na najsvetčaniji način proslaviti 80. rođendan prvog predsednika ČSR T. G. Masaryka. 7. marta otići će predsedništvo, zastupnici župa i članstvo praških i okolnih društava u svečanoj odori sa muzikom i zastavama na grad, gde će se pokloniti prezidentu republike.

Na sednici od 12. februara zaključeno je, da se 10. broj »Vestnika Sokolskog« posveti br. prezidentu Masaryku. — Br. V. Štěpánek se poverava, da napiše za »Vestnik« informativni članak o stanovištu ČOS prema SKJ. — Izabrana je komisija, da izradi nacrt o izmeni statuta Saveza Slovensko Sokolstvo, da bi mogao biti Sokol kraljevine Jugoslavije primljen kao član.

Pismo ČOS Sokolu kraljevine Jugoslavije.

U 7. broju svog zvaničnog organa »Vestnik Sokolský« objavljen je odgovor ČOS na pisma, koje je SSKJ po br. Duri Paunkoviću uputio Čehoslovačkoj Obci Sokolskoj i Savezu Slovenskog Sokolstva. Odgovor je sastavila naročito komisija ČOS, u kojoj su bila braća: Vincenc Štěpánek, dr. Karel Weigner, dr. Rudolf Křovák i dr. Stanislav Bukovský. Pismo glasi u doslovnom prevodu:

U Pragu, 5. februara 1930.

Odboru Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije u Beogradu.

Predsedništvo Čehoslovačke Obce Sokolske sastalo se 3. januara o. g. na vanrednu sednicu, da bi saslušalo referat bivšeg zamenika starešine Jugoslovenskog Sokolskog Saveza brata Dure Paunkovića, Vašeg zamenika starešine. Vaš zastupnik predočio nam je iscrpno istoriju postanka Vaše telovežbačke organizacije. Upoznao nas je sa uzrocima, koji su doveli bratski Savez jugoslovenskog Sokolstva, da je stupio u nju sa svim svojim društvima i župama. Izložio nam je, kakvim uspehom je svršen razgovor o statutima, koje nam je predložio. U isto vreme saznali smo, kako je sastavljeno predsedništvo.

Posle toga nam je brat Paunković tumačio Vaše želje, da bi se tradicionalna bratska ljubav, koja spaja Čehoslovačku Obec Sokolsku sa bratskim Jugoslovenskim Sokolskim Savezom, prenela i na Vašu organizaciju i da bismo preporučili Vašu prijavu u savez »Slovensko Sokolstvo«. Konačno nas je obavestio, da je uprava Vaše organizacije preuzela u punom opsegu priredbu sleta, kojega je spremno bratski Jugoslovenski Sokolski Savez i isporučio nam topli poziv na Vašu priredbu.

Razumemo Vas: Svaki verni pripadnik svoga naroda, ravnajući se po svom mišljenju i radu prema sokolskim osnovama, prima na sebe u svako doba i u svakom slučaju dužnost da služi svome narodu svim snagama. Da ste bili dosledni svedoci Vaš pristup u odbor nove organizacije i uspeh Vašeg rada na njezinim statutima; zato i verujemo, da ćete u ovu ustanovu uneti sve osnove Tyrševog nauka.

U toj veri Vam pružamo ruke za zajednički rad na dobro obiju naših naroda i država, u toj veri se nadamo, da će i Vama uspeti, da bi k istom cilju išli s nama istim metodama i cestama.

Prvim dokazom naše vere u Vas biće, da se pobrinemo, da ćete moći biti primljeni u savez »Slovensko Sokolstvo« i da ćemo se spremiti za Vaš slet.

Naša snaga je u Tyrševim idealima. U izdavanju zajedničkih nam težnja i želja budite čvrsti, snažni i izdrživi.

Zdar Vašem radu!

Predsedstvo Čehoslovačke Obce Sokolske.

Vincenc Štěpánek I. r., zamenik starešine.

Dr. Jar. Urban I. r., tajnik.

Poklon čehoslovačkog diplomate Sokolstvu.

Čehoslovački opunomoćeni ministar u Berlinu br. dr. Chvalkovský poklonio je berlinskom čehoslovačkom sokolskom društvu častni pokal, za kojega će se članstvo svake godine takmičiti. Čehoslovački Sokol u Berlinu već deset godina marljivo radi na polju telesnog vaspitanja i sokolske proslave, pa će mu biti poklon br. Chvalkovskog samo pobuda za daljni i još intenzivniji rad.

Iz poljskog Sokolstva.

Savez poljskog Sokolstva poslaće ove godine svoje deputacije u Alžir, Antwerp i Helsink. Na svesokolski slet u Beograd poslaće iz svakog okruga po jednog člana i jednu članicu. — Savezni organ »Przewodnik gimnastyczny« zbog finansijskih poteškoća postao je od polumesečnika mesečnik. Sada izlazi svakog 15. u mesecu. Za urednika je bio izabran br. Marjan Wolanczyk, a list je prenešen u Lwow. Prvi broj toga lista donosi sliku br. dr. E. Piaseckiego, univerzitetskog profesora u Poznaju, prigodom njegovog tridesetogodišnjeg požrtvovnog rada na polju telovežbe.

Poljsko Sokolstvo na strani.

Poljsko Sokolstvo splelo je svoja gnezda i van granica današnje republike. Već god. 1892. osnovan je Związek Sokolow polskih w panstwie niemieckiem sa sedištem u Poznaju. Pred svetski rat brojio je 280 društava sa 12.000 članova. Posle svetskog rata cela pruska Poljska pripala je poljskoj republici i Związek je ušao u Poljski sokolski savez, a društva koja su još ostala u Nemačkoj osnovala su Związek Towarzystw Gimnastyczno-Sportowych »Sokola« w Niemceku, sa sedištem u Berlinu. Predseduje br. Sarnowski a načelnik je br. Dominik Ochendel.

Naročitu zagranicu župu čini Zarząd Dzielniczy Sokolstwa Polskiego w Francji (L'Union des Sociétés Polonaises de Gymnastique en France) sa sedištem u Lensu. Starešina je or. Frančišek Grzona, načelnik br. Tomasz Wozniak. God. 1929. brojila je ova župa 95 društava sa 3342 člana. Na svesokolskom sletu u Poznaju učestvovalo je 405 Sokola i 68 Sokolica. Župa izdaje svoje glasilo »Sokol Polski w Francji«, koje izlazi svakih 14 dana. Urednik je br. Władysław Mikyszcz, starešina pariškog poljskog Sokola.

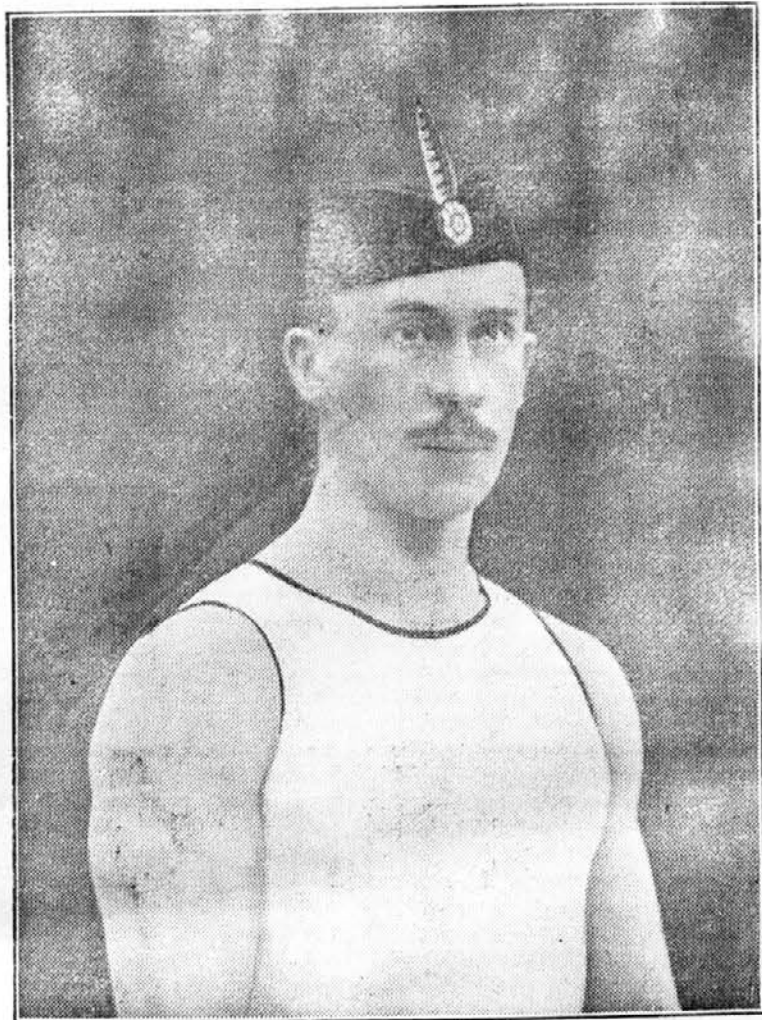
U Čehoslovačkoj je bio Savez poljskog Sokolstva osnovan god. 1925. Broji 11 društava sa 826 članova, od toga 103 člana. Redovito vežba 203 muških 73 ženskih i 66 muškog nastajaca. Pored Sokola postoji još »Silas«, poljska socialistička telovežbačka organizacija.

Poljska sokolska društva nalaze se i u Belgiji, Holandskoj i Južnoj Americi, gde je najstarije društvo u Porto Alegro u Braziliji, koje je bilo osnovano god. 1913. Tu izdavaju Poljaci i svoj časopis »Echo Polskie w Brazylji«. Svih poljskih sokolskih društava u Braziliji je danas 15. — O poljskom Sokolstvu u Udruženim državama Severoameričkim, govorićemo u članku »Američko Sokolstvo«. —č—

Narodni tečaj lužičko-srpskog Sokolstva.

Savez lužičko-srpskog Sokolstva priredio je od 2. do 4. januara o. g. u Budyšinu narodni tečaj, koji nije bio namenjen samo Sokolima, već celome narodu.

Tečaj, kojega je vodio učitelj br. Jan Meškank, otvorio je savezni starešina br. Jakub Šajba, a posle toga sledila su sledeća predavanja: Župnik br. Křižan predavao je o lužičkoj istoriji, student br. Nedo o lužičko-srpskom narodopisu, br. Meškank o razvitku lužičko-srpske književnosti, akad. slikar br. Měrcin Nowak o mitologiji, urednik »Sokolskih Listy« br. Michal Nawka o duhu lužičkog jezika, učitelj br. Jurij Wjela o vaspitanju dece i mladeži u narodnom duhu, starešina br.

Brat dr. Viktor Murnik, načelnik Saveza SKJ.

IZ SAVEZA SKJ

Izjava.

Raznašaju se vesti, da pojedini funkcionari u vodstvu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije primaju iz državnih sredstava stalne mesečne dohodke u tolikoj i tolikoj visini.

Protivno tim vestima izjavljujemo, da nijedan funkcionar za svoj rad i svoju funkciju u vodstvu Saveza ne prima nikavovih plata ni nagrada od nikoga, naprotiv svaki funkcionar vrši svoje dužnosti potpunoma besplatno, kako je to bilo i dosada uobičajeno u sokolskoj organizaciji.

Kako su ove vesti skroz tendenciozno, odvrćamo i savetujemo ovim svakoga, da se kani širenja neistine. Tko bi u prkos ovoj izjavi produžio, da i nadalje pronomi ovakove tendenciozno vesti, inače da pripíše posledice samom sebi.

ZDRAVO!

Beograd, 26. februara 1930.
Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

II. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ.

održavana 7. februara 1930. u Beogradu.

Župa Maribor javlja, da je tamošnje starešinstvo održalo svoju sednicu 30. januara te se na istoj konstituiralo i postavilo starešinstva društava. Ujedno predlaže, da se naknadno imenuju na upražnjena mesta u upravu župe: za člana uprave desetoga po redu Lavrenčiča Ivana iz Maribora, za petoga zamenika Hvalenca Josipa iz Maribora i za trećeg zamenika revizora inž. Viktora Fetticha iz Črne. — Ovaj se predlog prima. Nadalje šalje do znanja okružnicu, koju je razaslala svojim društvima.

Živadin M. Stevanović iz Gornjeg Milanovca dostavlja knjigu svojih pesama, moleći da bi mu Savez otkupio izvestan broj egzemplara i porazdelio sokolskim knjižnicama. — Radi budetske nemogućnosti molbi se ne može udovoljiti.

Bratska sokolska župa Skoplje pozdravlja upravu Saveza sa svoje prve sednice.

Vlasnik hotela Ekseelsior u Beogradu saopštjuje Savezu, da kao prijatelj Sokolstva istome stavlja uvek besplatno na raspoloženje u sednici svrhe salu hotela. Zaključuje se, da se ponuda prihvati, a vlasniku dade zahvala.

Magister Miroslav Metzger iz Krapinske Toplice javlja, da je njih nekoliko odlučilo osnovati sokolsko društvo. — Imade se uputiti, da se obrate sokolskoj župi u Zagrebu.

Bratska župa u Tuzli šalje okružnicu br. 5, kao i prepis okružnice, koje je razaslala na sve članove novo imenovane uprave. — Prima se do znanja.

Bratska župa Ljubljana šalje sa svoje konstituirajuće sednice bratske pozdrave. — Bratsko društvo u Novom Bečju šalje brzojavni pozdrav. — Prima se do znanja.

Novo osnovana sokolska društva u Oriovcu, Zlataru i Vukmaniću šalju prepise zapisnika o osnivanju društva. — Zaključuje se uputiti ih na nadležne župe.

Brat tajnik saopštjuje, da je stiglo više ponuda za činovnička nameštenja

III. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ.

održavana 14. i 15. februara 1930. u Beogradu.

Prije prelaza na dnevni red seća se i podstarešina brat Gangl netom preminula brata Ivana Vernika, koji je bio članom prvog prednjačkog zbora Ljubljanskog Sokola, te brata Dragutina Heumera, bivšeg odličnog člana predratnog Hrvatskog Sokola, kojima svi kliču Slava! Nadalje seća se brat I. podstarešine oblednice smrti Ljube Jovanovića, kojeg uspomeni svi prisutni kliču: Slava! Nadalje saopštjuje, da je podpisan Statut SKJ i da će biti objavljen u službenim novinama. — Prima se do znanja.

Br. II. podstarešina Đura Paunović referiše o svome boravku u Pragu i o većanjima sa ČOS, koja su nakon svladavanja velikih poteškoća doveli do potpunog sporazuma i do pristanka ČOS, da SKJ bude primljen u Savez Slovenskog Sokolstva.

Brat dr. Pavlas izrazuje naročitu hvalu bratu Paunoviću na njegovom zanimanju i uspehu.

Tom priznanju priključuje se i brat I. podstarešina, koji predlaže, da se ČOS pošalje odgovor na njegovo pismo. — Prima se.

Braća Gangl, Paunović i Brozović referiše o svome posetu kod mnogih vlasti, gde su intervenirali o raznim pitanjima. Na temelju tih referata primljeni su potrebni zaključci.

U pogledu gimnastike po školama izradiće se memorandum, koji će se predati g. Ministru prosvete.

Brat tajnik potiče pitanje overovljavanja zapisnika sednica. — Zaključuje se, da se zapisnici ne čitaju na sednicama, već da ih pročita jedno lice i uz tajnika i predsedatelja overava. Takovim se određuje brat Vojinović za sve zapisnike dosadašnjih sednica.

Brat Gangl predlaže, da se za svršavanje hitnih poslova uvede ustanova prezidija Saveza. — Prima se time, da u prezidij ulaze prvi i drugi podstarešina, načelnik i njegov zamenik, tajnik i gospodar. Podjednako se istom prezidiju stavlja u dužnost, da izradi proračun Saveza.

Brat dr. Pavlas raspituje, koji su pravilnici izradeni. — Zaključuje se, da se pravilnici razasluju članovima uprave Saveza time, da ih imaju u roku od 14 dana proučiti, a onda posvratiti sa svojim opaskama. Ako ih ne vrate, smatra se da pristaju. Svi povraćeni pravilnici sa primedbama imaju se izručiti bratu dr. Pavlasu, da načini organsku celinu, a onda će izvršbeni odbor proglasiti pravilnike u konačnoj redakciji.

Brat podstarešina Gangl stavlja upit, da li je nužda, da se Sokolski domovi prepisu na nova društva.

Zaključuje se, da brat dr. Pavlas izradi jedan projekat za Ministra pravde i Ministra financija glede prenosa vlasništva domova.

Zaključuje se konačno, da se za 19. februar sazove Sud časti u svrhu konstituisanja i izrade svog pravilnika.

Pošto je vreme podmaklo, prvi podstarešina zaključuje sednicu, a nastavak određuje za sledeći dan u 9 sati dopodne.

U nastavljenoj sednici brat Gangl izveštava, da se organizovao redakcijski osek i to: predsednik: Engelbert Gangl, redaktor »Sokolskog Glasnika« i »Naše Radosti«, podpredsednik: Vezir Svajgar, članovi: dr. Viktor Murnik, urednik »Prednjaka«, Ivan Bajželj, urednik »Sokolića«, Stjepan Čelar, odgovorni urednik »Sokolskog Glasnika«, dr. Riko Fux, tajnik oseka, dr. Fran Kandare, Jeras Josip, Juvance Ferdo, Vladimir Šuklje, Vekoslav Bučar, Mica Košćeva i Anđelko Sieber. Prva sednica tog oseka održana je već 10. februara. — Obravnava se materijalna strana sokolske štampe te se donose potrebni zaključci. Naglašuje se, da treba osobitu pažnju posvetiti dežjim i naraštajnim listovima, pa bi trebalo prikupiti najbolje saradnike.

Brat Gangl predlaže, da se sadanje prostorije sletskog odbora prenese u međusprat, a Savez da se useli u sadanje sletске prostorije, jer ove više odgovaraju potrebama Saveza. Prima se. Prelazi se na pitanje sokolske košuljice, pa se zaključuje: Konjanici nose običnu sokolsku odoru, samo jahачke čizme i bele rukavice sa manšetama. Pod sedlom se nosi bela aša sa crvenim rubom i sokolskim monogramom. Košuljica može da bude samo osek društva, a nikako zasebno društvo. Uprava društva postavlja vodu, a osek spada pod nadležnost društvenog načelnništva. U svečanim zgodbama konjanici čko odeljenje nastupa sa kopljima, koja nose na vrhu državnu zastavicu.

Povada se rasprava o društvenim zastavama, pa se zaključuje: društva neka se ne obraćaju na Dvor za poklon zastava. Društva imaju zastave nabavljati sama, a i to tek onda, pošto su smirili sve društvene potrebe (sprave, biblioteku itd.). Jednom reči, kad je društvo sigurno, da će trajno postojati, onda može nabaviti zastavu. Oblik novih zastava imade biti kao do sada u bivšem JSS. Svako društvo, koje kani nabaviti zastavu, imade pre naerte predložiti Savezu na odobrenje. U tu svrhu imade se kod Saveza osnovati umetnički osek, a predsednikom istoga određuje se brat Momir Korunović. Zastave imaju biti u skladu sa zakonom. One zastave, koje nose državne boje, ostaju. Umetnički osek imade da izradi pravilnik o zastavama.

Zigovi za društva i župe određuju se: Župa nosi žig okrugao sa natpisom n. pr.: »Sokolska župa Tuzla.« Jaki puni obrub, a u sredini ptica soko.

Za društva isto okrugao žig sa natpisom n. pr.: »Sokolsko društvo Sremska Mitrovica.« U sredini ptica soko.

Na žigovima nema da bude dvo-pismenost već po volji latinica ili ćirilica.

Listovni papiri imaju biti u buduću n. pr.: Sokolsko društvo Valjevo — župa Beograd. Dosadanje zalihe tiskanica neka se istroše.

Brat načelnik dr. Murnik referiše, da bi sada obdržavanje prednjačkog tečaja smetalo sletu, pa da se isti priredi na jesen, a sada da se drži kraći kurz od osam dana samo za sletске vežbe. Svaka župa dužna je, da za svoje okružje pošalje po jednog prednjaka u kurz. Svaka župa imade jedno besplatno mesto na kurzu. Za ovo bi trebalo naročiti kredit, pa molbi da se votira. — Odobrava se time, da župa plaća put.

Dalje predlaže, da se naziv lista »Prednjak« promeni. — Ovo se odlaze do naredne sednice. Načelnik dalje izveštava da je sastavio načelstvo Saveza i da će doskoro sazvati zbor župskih načelnika. — Bratu Palčiću izdao je nalog, da sastavi opis svećanih odora i vežbaćih odela. Konačno je određio, da se 20. februara drži pregledna utakmica za natecanje u Luxemburgu.

Sestra Elza Skalarjeva, načelnica Saveza SKJ.

— Sa građevinskom i tehničko-gospodarskom sekcijom pregledao je sletiste i izdao nužne upute.

Brat Živković referira o primopredaji Saveza. U vezi s time čita se i dopis Jugoslovenske Sokolske Matice iz Ljubljane, kojim nuda komisijsku prodaju robe SKJ. Prima se, da sva roba ostaje u komisijskoj prodaji JSM a u buduću imade Matica za sve nabavke robe predložiti Savezu na odobrenje nabavnu i prodajnu cenu.

Glede imovinskog stanja celokupnog Saveza izraduje se elaborat pa se isti imade predložiti izvršnom odboru. — Za sada imaju se još sve prijave za ozledni fond dostavljati u Ljubljani.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

POZIV NA SAVEZNI PREDNJAČKI TEČAJ ZA VEŽBU PROSTIH I NATEČAJNIH VEŽABA ZA I. SVESOKOLSKI SLET SKJ U BEOGRADU 1930.

Od 17. do 24. marta o. g. držaće se savezni prednjački tečaj za vežbu prostih i natečajnih vežaba za svesokolski slet u Beogradu. U tečaju proučice se natečajni radovi i razložiti način ocenjivanja vežaba. Tečaj će se održavati za članove i članice i u njem će se preraditi sve vežbe za sve odele. Najveća pozornost obratiće se naročito tome, da se učesnici i učesnice što bolje poduču u pravilnoj metodi učenja tih vežaba. Nije manje važan također i drugi cilj ovoga tečaja: praktično davanje uputa za vežbanje natečajnih vežaba na spravama i pouka u sudenju.

Svaka župa obvezana je da pošalje u taj tečaj bar po jednoga prednjaka i jednu prednjačicu. Mnogo se pak preporuča, da svaka župa pošalje po jednoga prednjaka i prednjačicu iz središnjeg društva svakog svog okružja, a gde nema okružne organizacije, onda iz društva iz kraja, koji je prometno središte za što više društava.

Tečaj će se održavati u Ljubljani (Narodni dom).

Ukupni troškovi za hranu i stanovanje iznosiće Din 300. Tu svotu treba poslati ujedno sa prijavom. Troškove vožnje do Ljubljane i natrag ima da se učesnike i učesnice plati župa ili društvo. Slobodnih mesta je 23, po jednu za svaku župu, te za jednog učesnika iz svake župe plaća stanovanje i hranu Savez, troškove putovanja pak snosi župa ili društvo. Za slobodno mesto određuje učesnika župsko načelnništvo, te ga i zasebno prijavljuje saveznom načelništvu.

Prijave za tečaj treba poslati saveznom načelništvu (Ljubljana, Narodni dom) najkasnije do 12. marta o. g. prema sledećem uzorku:

Prijava za sav. pred. tečaj za vežbanje prostih i natečajnih vežaba.

Brat (sestra) član (ica) sokolskog društva u župa roden(a) član(ica) prednjačkog zbora od g. vodi odel

U dne 1930.

Starosta: Načelnik: Blagajnik:

Tajnik:

Učesnici ovog tečaja moraju se sakupiti u ponedeljak dne 10. marta o. g. u 10 sati pre podne u vežbaonici »Ljubljanskog Sokola«, Narodni dom (ulaz sa Bleiweisove ceste).

Zdravo!

Načelnništvo SKJ.

Svim bratskim župama i društvima.

Svako Sokolsko društvo ima pismenim podneskom izvestiti prvostepenu policijsnu vlast o tome, da je u svom mestu osnovano po zakonu o Sokolu kraljevine Jugoslavije. U ovom pismenom podnesku ima se saopštiti i spisak uprave društva. Na završetku pismenog podneska ima se samo umoliti, da prvostepena policijsna vlast ovu prijavu uzme na znanje. Prijavi se ne priključuju pravila, niti drugi kakvi prilozil obzirom na to, što su sva društva osnovana po pravilima određenim po upravi Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Društva treba uputiti da se postupi odmah u napred navedenom smislu.

Zdravo!

Beograd, 26. februara 1930.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Prigodom Masarykove proslave.

SVIM BRATSKIM ŽUPAMA I DRUŠTVIMA.

Kako su izvesne novine pogrešno javile, da će i pojedine župe, odnosno društva, uputiti pozdrave T. G. Masaryku, upozoravaju se ovim sve župe i sva društva, da će u ime celokupnog jugoslovenskog Sokolstva jedino Savez SKJ uputiti pozdravni telegram prezidentu i bratu Sokolu T. G. Masaryku.

Prenos katastra SKJ u Beograd.

Od 1. marta o. g. imaju se svi dopisi, odnosno prijave i objave članstva za savezni katastar slati direktno Sokolu kraljevine Jugoslavije u Beograd, jer je od 26. o. m. celi savezni katastar prenesen iz Ljubljane u Beograd.

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana / Narodni dom
ima u nakladi slike prezidenta
T. G. MASARYKA
u veličini 49x66 cm. — Cena slici bez poštarine Din 20.—. Poručite odmah za proslavu!

Svim župama i društvima.

Sa Jugoslovenskom Sokolskom Maticom u Ljubljani (Narodni Dom) registrovanom zadrugom sa ograničenim jamstvom, sklopili smo ugovor po kome ona prodaje svu saveznu robu: knjige, tiskanice, legitimacije, žigove, značke, slike, note itd., koja je likvidacijom JSS prešla u svojini SKJ. Jugoslovenska Sokolska Matica dobija zato naročitu proviziju, koju će upotrebiti u svrhu našeg Sokolstva, u propagandističkom i uzgojnom pravcu.

Gotov novac slati će Jugoslovenska Sokolska Matica našem Savezu, koji je time raspoređen u svome radu, a ipak mora raditi sa stalnim prihodima, kojeg će upotrebiti opet samo u sokolske svrhe. Na ovaj način organizovali smo celu stvar po uzoru ČOS, gde se je ovaj način podele rada pokazao veoma uspešan i pravičan. Glede cena svih predmeta pridržali smo pravo, da ih revidiramo i utvrdimo, kako bi se izbeglo svakom prigovoru i preterivanju cena. A zato smo sigurni, jer je uprava JSM sama u rukama naše ispravne braće.

Uputite dakle svoja društva na Jugoslovensku Sokolsku Maticu i odredite im, da sve navedene predmete, kao i sve potrebitine u štampi, nabavljaju kod nje. Tražite odmah cenovnike.

Zdravo!

Savezna pregledna utakmica članova za Luksemburg.

U nedelju dne 23. o. m. vršilo se je u vežbaonici »Ljubljanskog Sokola« pod vodstvom saveznog načelnika br. dra. Murnka savezno pregledno takmičenje članova za međunarodni natečaj u Luksemburgu. Kako i sam naziv kaže, ovaj natečaj još nije imao značenja kakove razvrstajne kvalitativne ili veće izbora utakmičara za saveznu vrstu, nego se je u tom internom takmičenju išlo za tim, da se učini prvi pregled naših najboljih takmičara i da se ustanovi, koliko ih dolazi u obzir za daljnje vežbanje. Prvo izborni natečaj, koje će odlučiti, tko će doći u obzir za skupno punodnevno vežbanje, biće meseca aprila.

Na pregledno takmičenje najprvo se je prijavilo 22 brata, od kojih se je takmičilo 18 i to: 5 iz Maribora, 2 iz Celja, 2 iz Trbovlja, 1 iz Sušaka i 8 iz »Ljubljanskog Sokola«. Natečaj obuhvatao je vežbe na spravama: preči, ručama, karikama i na konju te penja-

nju, skoku u vis sa motkom, skoku u dalj i u bacanju kugle. Natečajne vežbe na spravama bile su razdeljene u dvoje. Takmičari su bili u opće već prilično dobro pripremljeni i naročito su se odlikovali stari međunarodni natečajnici. Na njima se je vidno opažao smotreni trening već iz predašnjih godina. Živo i hvalevredno bilo je učestvovanje mladih natečajnika, koji su došli da se po prvi put omere sa »starom gardom«. Među njima bilo je nekoliko nadarenih, koji će lako postati pri još ustrajnijem vežbanju, ozbiljni takmaci mnogome od »dosadanjih međunarodnika«. Natečaj je općenito pokazao povoljne rezultate i nadati se je, da će se lako sastaviti dobra takmičarska vrsta.

Sva braća natečajnici pozivaju se da i nadalje još ustrajnije nastave s radom, da bi uspeh izbornog natečaja bio najbolji.

MITA PETROVIĆ:

Sokolska sećanja.

Bio sam još učenik niže realke u mojem rodnom mestu u Zemunu, kada je godine 1895. osnovano gimnastičko društvo Soko.

Inicijativu za osnutak toga društva dao je tadanji student beogradske tehnike Maks Steinlechner, koji se nalazio u emigraciji u Zemunu.

Maks Steinlechner, iz čuvene beogradske porodice, čiji su članovi od reda bili tada viđeni i uplivni članovi »Dušana Silnog« u Beogradu, u društvu sa omladinom, poglavito akademskom, osnovao je ovo društvo u kojem je bilo okupljeno sve građanstvo, a naročito školska omladina, koja je vežbala.

Predsednik ovoga društva bio je tadanji gradski kotarski lečnik, a sadanji gradski fizik, brat Dr. Sava Nedeljković, a potpredsednik moj pokojni otac Veljko Petrović, učitelj srpske vaspisne škole.

Vežbali smo proste i redovne vežbe na »Markovićevom placu«, u Glavnoj ulici, a podigli smo i drvenu konstrukciju za karike.

Usled meni nepoznatih razloga ovo je društvo iz kratkog vremena obavstavilo rad.

Sećam se, da je jednoga dana Maks Steinlechner, za vreme naše vežbe, razgovarao sa prednjakom odeljenja u kojem sam ja vežbao, tadanjim bankovnim činovnikom Raimundom Supp, i da mu je tom prilikom rekao, da su i predsednik i potpredsednik podneli ostavke.

Godine 1897. obnovio je rad ovoga društva tadanji nastavnik gimnastike na zemunskoj realci, a sadanji direktor državnog popravilišta u Glini,

brat Đorđe Gavrilović, a društvo se zvalo »Zemunski Soko«.

Vežbalo se u Hotel Centralu, ali svega nekoliko večeri.

Sudelovali smo potom na proslavi 30 godišnjice opstanka »Dušana Silnog« u Beogradu.

Odelo smo imali građansko, na kojem je bila — u visini prsa — društvena oznaka: crvena vrpca sa natpisom zlatnim slovima latinicom: »Zemunski Soko«.

I ovo je društvo brzo prestalo.

Godine 1902 došao je iz Graca u Beč tadanji pravnik, a sadanji advokat i starešina Sokolskog društva u Šapcu, brat dr. Dragomir Tufedžić.

On nas je okupio i osnovao Srpski Soko. Vežbali smo u Sokolani češkog Sokola u XIV kotaru.

Znao nas je oduševiti i okupiti tako, da smo jedinci čak iz III (veterinari) i IV (tehničari) kotara dolazili redovno na vežbu.

Kao i svako društvo do danas, među akademskom omladinom i ovo društvo nije se održalo.

Zaspalo je posle kratkog vremena, a pojedinci vratili su se u pojedina česka društva u kojima su i pre radili.

Napisao sam ovo nekoliko redaka, kako bi dao priliku i drugoj braći koja su u pojedinim gore opisanim akcijama sudelovala da iznesu i svoja sećanja, i kako bi se na taj način ustanovilo pravo stanje stvari.

Naročito mislim da je važna pojava Sokola u Zemunu, u oba gore opisana slučaja, jer ja lično smatram to već pokušajem za osnutak jugoslovenskog Sokolstva.

A. V. SOKOLOVSKI (Skoplje):

Pred sletom.

Svaki od nas pri pomišlja, da će Svesokolski slet biti ove godine u Beogradu, osećajući neobičnu radost i zadovoljstvo. U uspomenu svojim vraćam se za nekoliko i više godina unazad, sećajući se radosnih dana prošle godine u Poznanju, 1926. god. u Pragu, 1922. god. u Ljubljani, 1920. i 1912. god. u Pragu. Ipak mnogi, a takvih svakako

ima dosta, ume da savlada svu ovu radost dajući prolaza ne baš tako prijatnom osećanju: shvatanju velike odgovornosti.

Gradnja sletišta, koncentracija nekoliko hiljada Sokola iz cele kraljevine, smeštaj i prehrana njihova, stanje o podvozu, dolazak tolikog broja slovenske braće i ostalih gostiju iz ino-

stranstva, uvećavanje prostih vežbi i nastup nekoliko hiljada vežbača, koji će biti savladani jednim zamahom ruske, smeštaj nekoliko hiljada gledalaca, sve to primorava nas da malo razmišljamo.

Svesokolski slet nije delo nekolicine braće iz beogradske centralne, kojima je poverena organizacija sleta već je plod sitnog rada bezbrojnih pojedinaca; nije rezultat misli nekolicine naših sokolskih velikana, već prirodni ishod sokolske organizacije i truda velikog broja sitne braće, čija imena mi ne poznajemo, a koji su čvrsti stupovi svestrano lepe sokolske misli. Svakako, ne smemo da potcenujemo rad i požrtvovanost braće iz Beograda, ali ipak ne smemo da zaboravimo ove male, neznane, dobre, požrtvovane i iskrene sokolske duše, razbačene po čitavoj našoj državi, jer njima je jedina nagrada za toliki trud i rad: uspeh celine.

Zamislite šta bi bilo, kada bi na pr. nekoliko župa podbacilo u prostim vežbama u sastavnom delu sleta, bez kojih ne možemo ni da zamislimo slet. Znate u čemu se sastoji uvećanost i sklad? Na dobroj pripremi društava učlanjenih u župi. Nisu to društva brojem svojih članova velika, već to su mala društva, koja sačinjavaju tehničku moć i sposobnost župe. Dakle od sprema društava, od saveznog rada njihovih načelnika zavisi uspeh ili neuspeh sleta.

Ovogodišnjim sletom nastupamo ne samo pred svoj narod, već i pred oči naše braće Čehoslovaka, Poljaka, Rusa i Lužičkih Srba, čiji sud moramo podneti ne samo na vežbalištu, već i na svakom koraku po Beogradu. Da bi svaki naš koračaj, svaki naš postupak, svaka naša reč i čak šta više, svaka naša misao, mogla da se olicava u našem trudu za moralnim i fizičkim preporodom našeg naroda, mi moramo voditi stroga računa o sebi već pri penjanju u voz, koji treba da nas odveze u Beograd. Ovde, ne samo što će odora naša svojom preciznošću pro-

buditi dobar utisak, nego uopšte svuda, na ulici, u društvu, u kafani, u pozorištu, svuda, svuda moramo biti svesni časti i dostojanstva sokolskoga imena.

Naš slet će biti izraz našeg sokolske snage, savršenstva u pogledu moralnom i fizičkom, a kao što ostali, prethodni sletovi, tako i ovogodišnji, ponovo uzdignuće našu narodnu svest i daće svojim radosnim danima poleta uzajamnoj ljubavi i poštovanja onih velikih osobina, sa kojima naš narod korača ka opštem ljudskom dobru.

Sokolstvo prilagodeno državnoj celini, mora svojim sletom u Beogradu dokazati da je ostalo verno idejama i obavezama preuzetim od prvih svojih začetaka; da je ono danas više no ikada čvrsto vezano zajedničkom idejom, gvozdenom težnjom za što većim moralnim i fizičkim preporodom našeg ujedinjenog naroda; da smelim okom i vedrim čelom gleda svoju budućnost, oslanjajući se na nepregledne mase svojih pripadnika, prožetih ljubavlju prema domovini, gotovih na svaku borbu protivu sviju neprijatelja Jugoslavije.

Soko kraljevine Jugoslavije mora svojim nastupom pružiti u svojoj celosti svu veličinu i lepotu Tyrševih ideja, koje su pratile slovenske narode u borbi za oslobođenje; napajale iznemogle redove čitavih generacija, snazile, davale hrabrosti svakom zamahu, svakome koračaju i težnji od prvih početaka borbe za izbavljenje od tudeg jarma do konačnog oslobođenja i ujediničenja. Novo jugoslovensko Sokolstvo svesno obsežnog svog delovanja, proširujući i usavršavajući svoj zadatak, koji bez razlike vere i stalaže pripada celokupnom jugoslovenskom narodu, uzdignuto visoko iznad svu svakodnevnih razmirica i vodeno jednom jedinstvenom mišlju: »Iznad svega ljubav prema svom narodu«, pružiće garancije da dostojno, ruku pod ruku, bokom uz bok, čvrsto korača uz ostalu slovensku braću, putem uzajamnosti, ljubavi i sloge, koji je sebi izabralo celokupno slovensko Sokolstvo.

Sustav sokolskih škola.

U jednom od prošlogodšnjih brojeva donele su »d. dove Noviny« ovaj i za naše prilike veoma aktualan članak br. J. P. (J. Pelikana), koji donosimo u celosti u prevodu br. Miloša Kvapila.

Skoro čak do oslobođenja nije bilo zasebnog sokolskog školstva. Postajale su samo prednjačke škole. Sokolsko školstvo se je sada razgranalo tako da će biti možno dublje se zabaviti celom njegovom organizacijskom građdom i okvirnim rasporedom. — Diobe škole biće valjda nekoliko vrsta: to: prema organizacijskim sastavima, prema sadržaju i karakteru škole (općenita, specijalna).

Današnje stanje je po prilici takvo, da Sokolstvo ima u društvima i škole za novo članstvo, u župama i škole prednjačke, prosvetne, za funkcionere i različite specijalne tečajeve; — U ČOS više škole prednjačke, prosvetne i škole specijalne. — To je stanje do kojeg se je došlo zdravim razvojem, a sada nastaje doba, kada je nužno razmišljati o potpunom sustavu sokolskih škola, da jedna ne smeta drugu, da bi se popunjavale i da se u njima jedno te što ne ponavlja.

Mislim, da će biti potreban opet dulji razvitak, dok dodemo do potpune mreže sokolskih škola i da će pre, no što se u opće pristupi organizaciji ove

grane sokolskog rada, biti potrebno i nužno storiti zvestan raspored, po kojem bi se razvoj prijre prirodnih potreba, sada već svesno vodio i ravnao. — Moje daljnje pisanje i obrazlaganje neka bude impuls za razmišljanje u široj nesokolskoj javnosti, koja u ovoj stvari ima već sigurno svoja velika iskustva!

Stvar pretstavljam ovako: temeljna sokolska škola je škola za nove članove. — To bi bilo ujedno i uvet za redovno učlanjenje u Sokolu u opšte. — Iza ove uvrste bih i drugu vrstu škole, koju bi nazvao školom za sokolske radnike. — Kroz ovu školu (teoretski) trebao bi proći svaki redovni član, da bi mogao biti biran za sokolskog funkcionera, bilo upravnog, tehničkog ili prosvetnog. — Uveren sam, da bi to u početku bilo skopčano sa velikim, a moguće i nesavladivim poteškoćama, ali kad bi se stvar isprobala u većim društvima i u župama, mislim, da bi mogla uspeti. — Starim isprobanim funkcionerima bi se dao dispens; oni škole ne trebaju, jer su svoje znanje i sposobnost pokazali u praksi.

Grada u ovoj školi bila bi sledeća: detaljno poznavanje sokolske misli, sokolske organizacije i opštih telovežbenih znanosti. — Ove škole bi mogle biti organizirane po okruzima. — Bile

bi dakle škole okružne, ili čak župske. Tek oni koji su apsolvirali ove okružne škole za pojedine funkcionere, imali bi pravo pohađanja župske škole, (uključivši postojeće današnje 14 dnevne prednjačke škole ČOS), koje bi bile već škole specijalne, i to: bilo za prednjačke prosvetare ili upravne funkcionere; bilo za prednjačke nastajata, dece, za vodenje igri, za laku atletiku, plivanje, skijanje, za govornike, socijalne radnike, možda i za vode pozorišta sa lutkama, za diletante itd. Prednost bi bila u tome, što bi svi imali jednak i zajednički temelj ideološki, organizacijski i teoretsko-telovežbeni tako da bi ovaj deo već ispaio iz programa župskih škola. Zgodnim priručnicima bi se stvar samo ujedinila, ali i dobro savladala i olakšala.

Tek oni, koji su prošli kroz specijalne župske škole u koliko bi ove škole bile stalne i propisane, mogli bi doći u škole ČOS, koje bi imale izričitu svrhu: Izobrazbu u čitavoj za župske (okružne) škole. — A u slučaju, ako bi se radilo o neredovnim školama, koje se ne održavaju svake godine (n. pr. skijanje) ili o župama u kojima se te škole u opšte ne održavaju, — bio bi neophodan i neizostavan uvet — poset škole za funkcionere (okružne)!

Šta bi se time postiglo? — Smanjenje razmaka građe u stručnim školama; povećanje sokolske svesti kod onih, koji imaju da vode sokolska društva bilo po kojoj funkciji; te ujediničenje ove svesti na jednakom temelju.

Koje su poteškoće ove novosti? Uvođenje jedne sasvim nove škole, koja bi se lako dala svake godine prirediti; za početak makar u župama; veći posao sa vodenjem evidencije apsolvencija te škole; potreba priručnika makar za dva prva tipa tih škola; te konačno pomankanje mesta u Tyrševom domu, za sve potrebe.

Kakve bi bile po prilici posledice ovih mera? — Promena stalne prednjačke škole ČOS u stalnu sokolsku školu ČOS sa specijalnim tečajevima; promena nastavnih osnovi sviju sokolskih škola osim škole za nove članove; porast cele nove grane sokolskog rada — sustav sokolskih škola, čijim bi zadnjim cvatom mogla biti visoka škola sokolska, ne samo kao znanstveni centar sokolski, koji bi studirao znanje radi znanja, nego koji bi ujedno i praktički uplivaio na sadržaj i stepen sviju vrsta sokolskih škola. — Dali je to pesma daleke budućnosti?

Prva pisma SKJ.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije uputio je svoja prva pisma bratskoj Čehoslovačkoj Obci Sokolskoj i bratskom Savezu Slovensko Sokolstvo. Oba pisma odneo je lično u Prag zamenik starešine br. Duro Paunković.

U pismu za ČOS, šalje starešinstvo SSKJ bratskom čehoslovačkom Sokolstvu svoje pozdrave i izražava želju, da bi i u buduću ostala bratska ljubav između čehoslovačkog i jugoslovenskog Sokolstva. Ujedno se umoljava ČOS, da pomogne, da SKJ bude primljen u Savez Slovensko Sokolstvo, a braća Štepanek i dr. Urban umoljavaju se, da dodu lično u Beograd i da se informišu o novoj sokolskoj organizaciji. Konačno se obaveštava ČOS, da će se slet u Beogradu održati po već pre utvrdjenom programu.

Pismo upućeno Savezu Slovensko Sokolstvo sadržava prijavu za pristup u sveslovenski sokolski Savez.

Odgovor ČOS donosimo u rubrici »Slovensko Sokolstvo«.

VEKOSLAV BUČAR, (Ljubljana):

Kod Lužičkih Srba.

(Nastavak 7.)

XII.

Brat Měrčin Nowak vodi me svoje domu. Lepa bela cesta odražuje se u mesečini vijajući se među žitordom brežuljcima tamo prema Njehornu (nem. Nechern). Bajno lepa je mesečna noć u Lužici i zato nije čudno, da se je upravo ovde porodilo toliko basna. Iza nas uzdiže se kao kakva velika tamna sena Čornoboh, desno od nas je staroslovenski nasip, ovenčan nizom starih narodnih basna i priča, a tamo na levo pred nama stoji kao čudni sablast s ogromnim rogovima stari mlin na vetar. Sve je tako lepo, bajnoslovno te mi se sve čini, da vidim bajna bića, o kojima mi naročito tajanstvenošću priča br. Měrčin.

Za dva sata smo u Njehornu, pred kućom Nowakovih roditelja. Br. Měrčin me vodi u svoju sobu u podkrovlje, gde mi je ustupio svoju postelju, a sam je otišao u susednu sobu.

Uz svetlo petrolejke promatram sveštenstvo prvog umetnika, rođenog od slovenske lužičko-srpske majke. Mala sobica ima skromno pokućstvo. Na dvema priprostima stalcima stoji čitav niz knjiga, malen stolčić preobložen je rukopisima i dvorcima, na zidovima vise njegove umetnine, preko stolca je prebačena sokolska odora, a tamo za vratiju, koja vode u susednu sobu nepomično gleda u mene bog Svarog,

koga je umetnik u izabranim bojama naslikao odmah preko celih vratiju.

M. Nowak: Starolužički gajdaš.

Měrčin Nowak je svojevrstan, od Boga izabrani umetnik Lužičkih Srba.

Rodio se je 13. juna 1900. Posećivao je samo osnovne škole u selu Woreynu (nem. Wurschen), gde se nije učio lužičko-srpskog pisanja ni čitanja. Svoj vanredni slikarski talent pokazivao je već u osnovnoj školi; te ga je nemački učitelj Ebert uposlio time, da mu je morao za vreme školske obuke u njegovu stanu risati slike za školsku obuku. Načinio ih je oko stotinu te je u poslednjim mesecima svog školovanja dobivao za svoj trud deset maraka nagrade mesečno.

Napustivši godine 1914. osnovnu školu, pomagao je ocu na njegovom malenom imanju kod poljskog rada, a ujedno je studirao slikarsku umetnost prema publikacijama neke dopisne škole. God. 1916. zaradio je svoj prvi novac kao ilustrator nekih manjih revija. Od god. 1917. do 1918. bio je namješten kao listonoša kod pošte u Pozmorcima. Iza toga bio je prisiljen u vojnike, ali vojničkog odela nije obukao, jer je medutim svršio svetski rat.

Posredovanjem profesora Müllera, koji je Nowaka zapravo otkrio, pošlo mu je u jeseni god. 1919. prvi put za rukom da izloži svoje radove u Zhorjelu (nem. Görnitz). Kritika je bila vrlo laskava, a slika je prodao četrdeset. Sa tako dobivenim novcem uputio se je u proljeće g. 1920. u Lipsko na akademiju grafičkih umetnosti, gde je bio bez prijavnog ispita primljen u majstorski razred profesora Franje Heina. Ali na žalost novčana sredstva naskoro su mu nestala te je zato morao iza prvog polugodišta nauke pre-

knuti. Ostao je godinu dana kod kuće i svršio veći broj slika s kojima je god. 1921. priredio u Zhorjelu svoju drugu izložbu, koja je svršila s jednakim uspehom kao i prva te mu je omogućila da nastavi nauku.

Nowak se je već od svoga početka bavio većim delom samo motivima iz lužičko-srpskog narodnog života, ali svoj narod je zavolio tek za vreme svog boravka u Drazdanima, kad se je probudila u njemu slovenska krv njegove majke te je postao svestan svoga poslanstva. Umetnost je bila ona sila, koja ga je vratila lužičko-srpskoj majci, narodu i domovini. Ona je probudila u njemu narodnu svest i narodni ponos. Tek sada počeo se je kod kuće temeljito baviti lužičko-srpskim jezikom, istorijom i knjževnošću.

U jesen god. 1923. uputio se je u Prag, položio prijamni ispit na akademiji te se svim marom prihvatio učestvovanja. Iz Praga je otišao u jesen g. 1927. u Varšavu, gde se je kod poljskog majstora W. Skoczylasa sasvim posvetio grafici. U Varšavi ostao je dve godine. Svoje nauke svršio je u proljeće god. 1929.

Nowak je već nekoliko puta izložio u Zhorjelu, Budyšinu i Drazdanima. Svake godine saraduje kod lužičke umetnosne izložbe, koju priređuje društvo budućinskih slobodnih umetnika, kojemu pripada također i on. Zanimljivo je, da su u početku Nemci vrlo rado posizali za njegovim delima te je čak i saska vlada kupila nekoliko slika. Odkako pak saraduje u sokols-

škom i nacionalnom pokretu Lužičkih Srba. Nemci ga dosledno preziru. Njegove slike predstavljaju lužičko-srpski narod, pre svega njegovu mitologiju, u koju se je poseve uživio. Njegova dela su puna mistike i dubine. U njima otkriva lužičko-srpsku narodnu dušu, koja je čista, pobožna i dobra. Njegove slike pune su poezije, a najlepše su one, koje predstavljaju sadržaj lužičko-srpskih narodnih pesama.

Br. Nowak plodan je također i na književnom polju i to kao pisac i pesnik. Odličan je poznavaoč donjolužičkog narečja, kojim izvrsno vlada u pismu i govoru. Njegove priče i njegove pesme rastresene su po raznim lužičko-srpskim časopisima, revijama i kalendarama. U posebnoj knjizi do sada je izašao samo njegov prevod ruskih bilna, koji je urešio vlastitim drvorezima. Na isti način namerava opremiti i izdati naše narodne pesme o kraljeviću Marku, koje sada prevada. Saradnik je skoro svih lužičko-srpskih časopisa, a saurednik je »Sokolskih listova«.

XIII.

Mukanje krava, koje su terali pastiri na pašu i kokodakanje kokoši probudilo me je iz sladkog sna. Sunce je već visoko, zato skočim brzo iz mekane postelje. Tek što sam se obukao unide u sobu nasmijana lica br. Měrčin te me je ljubazno pozvao na zajednički trak, koji je za naše pojmove prilično obilan. Čitav kavovar kave, kruh sa surovim maslacem, a povrh toga još i

VEKOSLAV BUČAR (Ljubljana):

Američko Sokolstvo.

Van slovenskih država Sokolstvo je danas najviše razvijeno u Udrženim državama severoameričkim, gde se pojavljuje već u trećoj godini posle osnivanja matičnog društva u Pragu. Prvo sokolsko društvo u Americi bilo je osnovano 14. februara 1865. god. u St. Louis, Mo., pod nazivom »Spolek Sokol«. Društvo postoji još danas pod imenom Sokolsko društvo »Slovenska Lipa«. Tome društvu brzo su sledila druga česka, god. 1887. poljska, god. 1893. slovačka, god. 1908. hrvatska i u narednim godinama još slovačka, srpska i ruska. Jedino američki Bugari i Lužički Srbi do danas još nemaju sokolskih društava.

U susjednoj Kanadi postoje još veće vremena samo jedno sokolsko društvo i to u Franku, Alta. Uzrokom je tome, što je u Kanadi prije bilo vrlo malo Slovena i koji su živeli rasrškanji po celoj državi. Tek u zadnje doba, kad su se počeli Čehoslovaci, zbog ograničenja broja doseljenika u Udrženim državama, u većem broju naseljavati u Kanadu, nastaju nova sokolska društva i danas postoje već četiri. Društvo u Montrealu (Quebec) bilo je osnovano prošle godine i član je zagranice župe ČOS u Pragu. Čsl. Sokol u Regini (Saskatchewan) bio je osnovan početkom god. 1929. pod imenom »Slovenský Narodný Sokol«. Kad su nekoliko meseci kasnije nameravali Česi u Regini osnovati svoje društvo, došlo je do ujedinjenja i od toga vremena nosi društvo naziv »Československý Sokol«. U Outlook (Saskatchewan) postoji slovački katolički Sokol, isto u Torontu (Ontario). Novo društvo će se ove godine osnovati u Winnipeg (Manitoba). Prvo sokolsko društvo u Franku (Alberta) osnovano je već pre svetskog rata, te je bilo neko vreme članom župe Fügner-Tyrševce u Chicagu. Nazivalo se »Sokol pod Skalnim vrchym«, a god. 1915. imalo je 8 članova. Danas društvo više ne postoji, mesto njega osnovano je radničko telovežbačko društvo »Havlíček«.

U Južnoj Americi najviše čl. sokolskih društava ima u Argentini. Čehoslovačka sokolska društva nalaze se u Buenos Aires (osn. god. 1908.), Pinaro (osn. 1920.), Rogue Saens Pena i Villa Devota (osn. 1929.). Ove godine osnivače se još u Rivadivii i Comodoro. Sva pomenuta društva učlanjena su u zagranice župi ČOS u Pragu. U Braziliji ima samo jedno čl. sokolsko društvo, i to u Sao Paulo, koje je bilo osnovano 1926. god. — Poljsko Sokolstvo je lepo razvijeno u Braziliji, gde je prvo društvo osnovano god. 1913. u Porto Allegro. Danas ih ima već oko 15. — Jugoslovensko Sokolstvo u Južnoj Americi se je najlepše ukoreninilo u Argentini i u Chile, gde postoji oko 12 društava, većinom hrvatskih.

Najjača sokolska organizacija u Udrženim državama severoameričkim je Američki Obec Sokolska, o kojoj sam već pisao na drugom mestu »Sokolskog Glasnika«. Druga najveća organizacija je »Telovcična Slovenska Jednota Sokol u Spojených Státech Amerických (Slovak Gymnastic Union Sokol of the USA), koja je bila osnovana 4. jula 1896. god. Za razliku od slovačkog katoličkog Sokola nazivaju se pojedina društva »Narodný Sokol«. Sedište saveza je u Perth Amboy (New Jersey). Savez se deli na 18 župa i 194 društva. Po statistici od 30. septembra 1929. brojio je savez 8661 članova, 4060 članica i 8201 naraštajaca; svega 21.468 pripadnika. Starešina saveza je br. Jan Zeman iz Guttenberga (E. J.), a načelnik br. Jan Jakab iz Ci-

ceru (Ill.). Kao organ saveza izlazi svakog 15. i 30. u mesecu »Slovenský Sokol«, koji se tiska u vlastitoj tiskari na slovačkom i engleskom jeziku. Po red toga izdaje savez svake godine »Sborník Sokolský«. Prošle godine održala je TSJS dva pokrajinska sleta. Prvi, na kojem je učestvovalo sedam župa održavao se od 5. do 7. jula u Homestead (Pa.), a drugi od 1. do 3. septembra u Yonkers (N. Y.). Ove godine biće savezni slet sa utakmicama i glavnom skupštinom. TSJS je donekle i slovačko podporno društvo, jer ona podupire porodice svojih umrlih članova. Imetak saveza iznosio je prošle godine 1,028,460 dolara.

Prilikom II. sleta AOS održano je uz prisustvo zastupnika ČOS više konferencija, na kojima je zaključeno, da će se AOS i TSJS ujediniti u »Americký Svaz Československé Sokolstva« (American Sokol Federation Czechoslovak).

Pored pomenutih čl. sokolskih organizacija u Udrženim državama, postoji još radnička »Jednota Dělnických Amerických Sokolu (Bohemian-American Workingmen's Gymnastic Association »Sokole«, koja je bila osnovana god. 1899. Organizacija, koja broji 13 društava sa preko 900 članova je marksistična. God. 1927. poslala je dve čete vežbača na II. radničku olimpijadu u Prag, a sada se već sprema za treću olimpijadu, koja će biti god. 1933. u Pragu.

Poljsko Sokolstvo Severne Amerike ujedinjeno je u jednu organizaciju »Zarząd Sokolstwa Polskiego w Ameryce« ili kratko »Sokolstwo Polskie w Ameryce« (Polish Falcons of America) sa sedištem u Pittsburghu (Pa.). Organizacija je razdeljena u tri oblasti (dzielnice): istočno, zapadno i newyorku. Sve tri oblasti zajedno dele se na 14 župa sa preko 300 društava i više od 26.000 pripadnika. Starešina je br. dr. T. A. Starzynski, načelnik br. G. Pieprzny. Glasilo Zarzada je nedeljnik »Sokol Polski«, koji izlazi već 34. godinu. Poslednjih deset godina ima prilog »Przewodnik Techniczny«.

Prvo poljsko sokolsko društvo u Severnoj Americi je bilo osnovano god. 1877. u Chicagu, pod imenom »Sokol Polski Amerykański u Chicagu, Ill.«. Društvo je brojilo 40 članova, koji su vežbali zajedno sa českim sokolskim društvom »Cechie«. God. 1890. se je društvo razilo. Naredne godine osnovano je novo društvo, kojega je vodio Čeh br. Frant. Pecival. Skoro je u severozapadnom kvartu Chicaga sledilo »Towarzystwo Sokół Polski Nr. 2-gie«, a početkom god. 1894. je bilo već 8 društava, koja su se ujediniła u Savez poljskih Sokola. God. 1909. brojio je već savez 140 društava. Iste godine održana je savezna skupština u Clevelandu. Tom prilikom se je savez razdvojio u dva saveza sa sedištem u Chicagu i New Yorku. God. 1912. oba su se saveza ponovno ujediniła u Zarząd, koji postoji još danas.

Jugoslovensko Sokolstvo nema zajedničke organizacije. U Chicagu postoji Jugoslovenska Sokolska župa (Jugoslav Sokol League of America), koja je bila osnovana 29. augusta 1909. god. kao »Prva Hrvatska Sokolska župa Tomislava«. Sadašnje ime primila je kod reorganizacije god. 1921. Zupski starešina je br. Franjo Novosel, načelnik br. Josip N. Božidarević. Vesnik »Sokole« izlazi jedanput mesečno. God. 1929. brojila je župa 9 društava, u kojima je bilo oko 3000 članova i članica i preko 1000 naraštaja. Društva JSZ nalaze se u sledećim krajevima: dva u

Chicagu (Ill.) i New Yorku po jedno u Milwaukee (Wis.), St. Louis (Mo.), Detroit (Mich.), Pittsburgh (Pa.) i East St. Louis (Ill.).

Župa je u prijateljskim vezama sa slovenačkim i srpskim sokolskim društvima, kao i sa Jugoslovenskom Sokolskom župom na Pacifiku. Do sada je župa priredila tri velika sokolska sleta i to od 1. do 3. septembra 1923. u Chicagu, od 2. do 4. augusta 1927. isto u Chicagu i od 15. do 17. juna 1929. u St. Louis (No.). Za god. 1933. sprema jugoslovenski sokolski sabor sa namerom, da se tom prilikom osnuje Jugoslovenski Sokolski Savez u Americi.

Prvo društvo »Hrvatski Sokol« bilo je osnovano 20. septembra 1908. g. u Chicagu, drugo 10. januara 1909. u Philadelphia (Pa.), treće 15. maja 1909. u Braddock (Pa.), četvrti 22. augusta 1909. u Joliet (Ill.). Ova četiri društva osnovala su prvu hrvatsku sokolsku župu »Tomislava«, sa sedištem u Chicagu (29. augusta 1909). Iste godine osnovano je još društvo u Milwaukee (Wis. — 24. XI.) i South Chicagu (Ill.). Naredne godine u Gary (Ind.), Indiana Harbor (Ind.), Tacona (Wash.), Oakland (Calif.). Godine 1911. u Clevelandu (Ohio) i St. Louis (Mo. — 18. XII.). God. 1912. je bilo već 12 društava i iste godine osnovano je još i društvo u East St. Louis (Ill.) kao i tri župe: Zvonimir Kavić i Čanić, koja su se kasnije ujediniła u Jugoslovensku Sokolsku župu na Pacifiku. Pomenute župe imale su kratko doba svoju centralnu organizaciju »Hrvatski Sokolski Savez« u Chicagu. Samostalni »Dalmatinski Sokol« u Chicagu je god. 1913. stupio u župu »Tomislava« a god. 1926. je promenio svoj naziv u »Hrvatski Sokol« i kao takav je član Jugoslov. Sokolske župe. God. 1913. osnovano je društvo u Kansas City (Kan.), god. 1914. u zapadnom delu Chicaga, god. 1916. u St. David (Ill.), god. 1917. u Omaze (Neb.) i Sokol »Dalmacija« u St. Louis (Mo.), god. 1921. u Whiting (Ind.), god. 1924. u Chisholm (Minn.) i Sheboygan (Wis.), god. 1926. u Detroit (Mich.) i Jugoslovenski Sokol u New Yorku. Mnogo od tih društava danas više ne postoji.

Jugoslovenska Sokolska župa na Pacifiku (Jugoslav Grand Sokol Lodge of the Pacific) je bila osnovana god. 1912. sa sedištem u San Franciscu (Calif.). Zupski starešina je br. Ante Vučkota, a župski načelnik je br. Ivan Zornjak. Župa ima 8 društava, od kojih 4 ne radi. U četiri društva, koja rade, ima svega 384 članova, od toga 298 muških i 50 ženskih. Društva, koja rade su sledeća: Jugoslovenski Sokol u Oakland (Calif., osn. 1910.), Hrvatski Sokol u San Franciscu (Calif., osn. 1912), Jugoslovenski Sokol u Sacramento (Calif., osn. 1912) i Hrvatski Sokol u Los Angelesu (Calif.). Sa radom su prestala društva u kalifornijskim gradovima Fort Bregg, Fresno i San José i u Wilkeson (Wash.). Pored pomenutih društava postoji van župe u Watsonville u Kaliforniji još hrvatsko sokolsko društvo »Croatian Falcons«, koje je god. 1929. učestvovalo sletu jugoslovenskog Sokola u San Franciscu.

Svoga glasila ova župa nema. U pismenom kontaktu je sa Jugoslovenskom Sokolskom župom u Chicagu, sa kojom radi na osnivanju Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Americi.

Obadve jugoslovenske župe osnovali su američki Hrvati, pa ni danas u njima nema još Srba i Slovenaca. Slovenci imaju četiri društava bez ikakve zajedničke organizacije, ali su u prijateljskim odnosima sa jugoslovenskim (hrvatskim) organizacijama. Prošle godine bila su slovenačka sokolska društva u sledećim gradovima: Chicago, Cleveland (Ohio), Waukegan (Wis.), Chisholm (Minn.).

Društvo »Slovenski Sokol« u Chicagu je bilo osnovano god. 1912. i 27. augusta 1922 je svečano proslavilo desetogodišnjicu svoga opstanka. Među članovima je bilo i više Čeha, koji su došli u Ameriku iz slovenačkih krajeva. U Chisholm (Minn.) bilo je društvo osnovano kao Jugoslovenski Sokol god. 1924. i pristupilo je u Jugoslovensku Sokolsku župu. Godinu kasnije izmenilo je ime u »Slovenski Sokol« i istupilo iz župe. Clevelandsko društvo je u živom doticaju sa českim Sokolstvom i kao gost učestvovalo je na II. sletu AOS prošle godine u Chicagu.

Američki Srbi imali su pre svetskog rata šest srpskih sokolskih društava, za vreme rata su skoro sva propala; danas postoji samo još jedno, koje je bilo pre četiri godine u Akron (Ohio) ponovo osnovano. S ovim društvom je u vezi Jugoslovenska Sokolska župa u Chicagu, koja radi na tome, da društvo stupa u župu. U koliko mi je poznato, postoji srpsko sokolsko društvo i u Omaha (Neb.), ali o njemu nije moguće što tačnijeg doznati. Pre svetskog rata bila su srpska sokolska društva u Chicagu, Lorainu (Ohio), Pittsburghu (Pa.), Gary (Ind.), Akronu (Ohio) i Clevelandu (Ohio).

Rusko Sokolstvo u Severnoj Americi organizovano je u dva saveza, koja su organizovana verski. »Amerikanski Ruski Sokol Sojedinjenja« samostalan je osek potpornog društva »Sojedinjenja Greko-katoličkih Russkih Bratstva« (The Greek Catholic Union of Russian Brotherhoods of the USA), koje ima svoje sedište u Homestead (Pa.). Sokolski osek »Sojedinjenja« osnovan je god. 1910. te je tad godine brojio 12 društava i 262 člana. Prošle godine imao je 350 društava, koja su bila razdeljena u 10 župa. Svi ju pripadnika je oko 20.000. Organ odseka je »Amerikanski Ruski Sokol«, koji izlazi svake nedelje. Ova organizacija održala je 22. i 23. juna prošle godine u Gary (Ind.) svoj peti slet.

Drugi savez ruski Sokolstva u Americi je »Sokol Sojedinjenja Russkih Pravoslavnih Bratstva u Americi«, koji je samostalni osek »Sojedinjenja Russkih Pravoslavnih Bratstva u Americi« (United Russian Orthodox Brotherhood of America). Sedište potporne organizacije je u Pittsburghu, a sedište sokolskog odseka u Duquesne (Pa.). Prvo društvo je bilo osnovano god. 1921. u Duquesne. Prošle godine bilo je već 20 društava i oko 500 pripadnika. Osek od danas još nije održio ni jednog sleta, pa ni jedne skupštine. Glasilo potpornog društva je »Russki Vistnik«, koji ima prilog »Sokolskaja čast«.

Pored pomenutih sokolskih organizacija u Udrženim državama severoameričkim postoji još česki i slovački katolički Sokol, koji sa Sokolstvom nema ništa zajedničkog.

Već duže vremena radi se na osnivanju Američkog Saveza Slovenskog Sokolstva. U tom smislu je AOS izdala već nekoliko proglašila i za 17. juna 1929. sazvala je prvu konferenciju, ali do nje nije došlo. Do sada su se pozivu za pristup odazvale badve jugoslovenske župe i američki ruski Sokol »Sojedinjenja«. Slovački Sokol izjavio je, da se mora prije osnovati Savez čehoslovačkog Sokolstva, koji će zastupati u sveslovenskom savezu celokupno čehoslovačko Sokolstvo u Americi.

ŠIRITE SOK. GLASNIK

Sestra B. Šourkova, bivša članica predsedništva ČOS i istaknuta sokolska radnica slavi svojo 60 godišnjicu.

KRATKE VESTI

— Incijativom gospode Emilije Tuma, upravnice pošte u Ivanić-gradu raspacano je 25 kom. srećaka po Din 10 za gradnju Sokolskog doma u Beogradu. Ovim činom prijatelji Sokolstva u Ivanić-gradu, dali su svoj obol za podizanje velebnog doma Sokolskog društva Matice u Beogradu.

— U Ivanić-gradu (Savska banovina) počela je akcija za osnutak Sokola kraljevine Jugoslavije. Ovo novo sokolsko društvo preuzeti će celu imovinu bivšeg Jugoslovenskog Sokola u Ivanić-gradu, koji je likvidiran još 1926. god.

— Časopis za školsku telovežbu u Nemačkoj, počeo će izdavati Savez nastavnika gimnastike. Časopis će biti posvećen unapređenju telovežbe u nemačkim školama. — Ako koja zanima može časopis »Deutsches Schulturnen« poručiti na naslov Dresden — A 1, uz četvrtogodišnju pretplatu 75 Pf.

— Telovežbački film »Frohe Menschen«, koji prikazuje život i rad u jednoj telovežbačkoj školi postigao je u čitavoj Nemačkoj vanredan uspeh. Film je strogo stručan, dugačak je 500 m. Pričaju, da je taj film postao vanredan propagator za telovežbu među ljudima, koji su dosada bili nevezbači.

— Le Gimmaste, list Unije francoskih gimnasta donosi u svom poslednjem broju od 10. februara o. g. među ostalim i krasan nekrolog o pokojnoj Mariji Zamojskoj, ženi staroste poljskog Sokolstva. Uz nekrolog objavljena je i njena slika. List naročito ističe njene velike zasluge za poljsko Sokolstvo i narod.

— »Sokol«, Glasnik Hrvatskog Sokola u St. Louisu u Americi donosi u svom januarskom broju o. g. na svojoj strani pod naslovom »Jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 1930« poziv sletskog odbora u Beogradu.

meko kuhana jaja. Uopšte sam opazio, da se na severu ujutro za zajuttrak razmerno mnogo više pojede, nego u podne i na večer.

Iza zajutarka upoznao me je sa svojim sestrama i ostalim rođacima, koji su u kući. Posle odosmo na šetnju preko polja i zelenih lugova do sela Hrodzišće (nem. Gröditz), koje se nalazi na staroslovenskoj tvrđavi. U tom selu nalazi se još nekoliko tipičnih starih lužičkih kuća obzidanih zidom i s velikim dvorištem.

Budući me je zanimalo, koliko ima na groblju nadgrobnih spomenika sa natpisom u lužičko-srpskom jeziku, posetismo i groblje. Na žalost na narodnom jeziku našao sam vrlo malo spomenika. Iako je pokrajina sasvim srpska, skoro svi su spomenici nemački; samo gdegdje nalazi se na led'ima spomenika kakva izreka iz Svetog pisma u lužičko-srpskom jeziku. Slovenska vlastita imena tako su iznakažena i prilagođena nemačkom jeziku, da mora ponijati svako zaključivati — koji neznata, da je ta zemlja od vajkada slovenska — da žive ovde sami čisti Nemci.

Ponemćivanje slovenskih imena vršilo se je sistematski kroz stoleća, a u pruskom delu Lužice, naročito za vreme kralja Friderika Viljema I., također i nasilno. Danas u srpskoj Lužici skoro ni nema čoveka, koji ne bi uz svoje narodno ime imao također i nemačku nakazu, koju mora uvek i svuda upotrebljavati. Pod nemačkim imenom pozna ga pošta, poznaju ga u državnim uredima; pod slovenskim

poznaju ga samo njegovi prijatelji. Ta nemačka sramota utvrđena je u krsnom listu, vuče se iz roda u rod, a otrešti se je ne možeš ni za smrti...

Evo nekoliko dokaza nemačke kulture! Iz prezimena Knjez, što znači naški gospodin, načiniše Genuss, Hornik (Gornik) je Hörnig, Krawčik (mali Krawe = krojačicu) je Krautstück, iz Rězaka (onaj koji reže, pilji) načinili su Rehsack; iz Zupana nastao je Supphahn, iz Čornjeza (Černe) Zornherr itd.

Na isti, ako ne na još gluplji način ponemćili su također i imena mesta. U Donjoj Lužici je selo, koje ima vrlo um ljato slovensko ime: Božemysle. Nemci su ime promenili u Bademeusel. Čišinoki postali su Dreischinken, Wolobuz Almosen. Ime sela Zasrew, koje je prilično drastično i koje bi se moralo pravilno nemački prevedeno zvati Hozsemacher (vidi dr. A. Muka, Serbski zemjepisni slowniki. Budyšin 1927.) polepsali su u Rosendorf...

Takvih i sličnih slučajeva mogao bi nabrojiti na čitave stranice. Znanstveno je to obradio dr. Muka u nekim svojim delima i tako pokazao svemu svetu u pravom svetlu kulturno deolojanje velikog pruskog kralja Friderika Viljema I., kojega Tetzner u svojoj knjizi »Die Slaven in Deutschland« ne može dovoljno nahvaliti.

Do ručka se vratismo opet u Njehorn. Čudnovato je sparan dan, zato ostadosmo iza ručka kod kuće. Kopkama po Měrcinovoj knjižnici, a on mi sastavlja nacrt mog daljnog putovanja i

pše preporuke. Kod oproštaja gurme mi u žep još i generalku, u kojoj mi je crvenom olovkom označio put kojim treba da idem, da što više vidim i da ću u pravo vreme biti kod njegovog prijatelja, učitelja Lajnerta u Delnem Wujezdu, odakle će me zatim pratiti u najlepše krajeve Lužice — u Blota.

XIV.

Tamni oblaci nadvijaju se nad Budyšinom. Vetar sagiba vrhove lipa i diže prašinu sa ceste. Svi znaci pokazuju, da se približava slabo vreme. Usprkos tome moram nastaviti svoj put. Dva sata imam još do odlaska poštanskog avtobusa, s kojim moram prema programu do Pančica (nem. Panschwitz). Iskoristim ih i skoknem u pošetu uredništvu »Serbskih Nowyne«, koje se nalazi uz tiskaru u Serbskom domu.

Prvog upoznaoh ovde urednika br. Dučmana i br. profesora Jana Bryla, koji također i sada radi u uredništvu »Serbskih Nowyne«. Br. Bryl je uz br. dr. Muku najstariji lužičko-srpski Sokol. Kao sveučilištarac u Pragu vežbao je u malostranskom sokolskom društvu te je bio god. 1907. član pozdravnog odbora za peti svesokolski slet u Pragu. Njegova zadaća je bila da pozdravi na slet došle Lužičke Srbe, a izvršiti ju nije mogao, jer je na slet došao samo jedan — br. dr. Arnošt Muka. Iza svršenih nauka službovao je kao profesor u Rusiji, a god. 1919. učestvoval je zajedno sa br. Arnoštom Bartom mirovnoj konferenciji u Ver-

sailles. Br. Bryl poznat je također kao odličan publicista. Napisao je čitav niz istorijskih rasprava, od kojih je najzanimljivija njegova srpska istorija sa potankom raspravom narodnog prepeta i borbe Lužičkih Srba za svoju kulturnu samostalnost.

Jan Bryl, jedan od prvih lužičko-srpskih Sokola.

U skromnoj kancelariji pokraj sobe br. Bryla posetio sam br. Arnošta Barat. Vrlo se je razveselio što sam ga posetio i naskoro smo bili u najživahnijem razgovoru, koji se u glavnom

kretao najviše oko pitanja narodnih manjina i približavajućeg se manjinskog kongresa u Zenevi.

Br. Arnošt Bart bio je najpre slagar u lužičko-srpskoj tiskari u Budyšinu. Kao odlučan nacionalista i Sloven naskoro je počeo saradivati u političkom životu Lužičkih Srba. Bio je izabran za poslanika u saski pokrajinski sabor u Drazdanima, gde je oduševljeno zastupao prava svoga napaćenoga naroda. Kad je bio 13. novembra 1918. godine osnovan Narodni Odbor, bio je izabran za predsednika te je kao takav zajedno sa br. Brylom otišao u Versailles, gde je na mirovnoj konferenciji pred čitavim svetom odlučno uložio svoj glas za prava poslednjeg ostatka poljskih Slovena. Ali naišao je na gluhe uši, a nakon povratka u Nemačku bio je aretiran i osuđen na tri godine tvrdavskog zatvora, tobože da se je ogrešio o nemačko državno jedinstvo. Tek na mnoge intervencije bio je oprostun, ali usprkos tome odsedio je u raznim zatvorima vreme od 2. oktobra 1919. do 15. augusta 1920.

(Nastaviće se.)

Napomena uredništva: Redakciji »Sokolskog Glasnika« uspelo je dobrotom auktora brata V. Bučara dobiti nastavak putopisa »Kod Lužičkih Srba«, koji je izlazio u »Sokolskom Glasniku« bivšeg JSS.

IZ ŽIVOTA I SVETA

„Dan Slovena“ na godišnjoj izložbi države Kalifornije.

»Srpski Glasnik« iz San Franciscica donosi sledeći članak:

»Radeći neumorno da naša sokolska organizacija, a kroz nju i sva ostala slovenska plemena, steknu što vidljiviju pozornost i ugled u ovim krajnim delovima zapadne polutke, odbor Sokola u Sacramento gr. broj 3. Jugoslovenske Sokolske župe na Pacifiku, poduzeo je korake, koji su ostali okrunjeni sjajnim uspehom.

Godišnji je običaj države Kalifornije, da priređuje vašar (Fair) na kojem pojedine pokrajine iste, izlažu svoje proizvode.

Ovogodišnji imade da bude našim svima dosadašnjim.

Osam 58 županija (counties), koje sačinjavaju Kaliforniju, biće reprezentirane i trinajest zapadnih država.

Do sada u povesti tih izložaba, nijedna nacija nije bila oficijelno zastupana.

Gore navedenom odboru, pošlo je za rukom da uveri upraviteljstvo ovog poduzeća, da bi program, kojim je Sokolstvu moguće da izade, i koji je dostojan baš u ovakvom izgledu, mnogo doprineo njihovom fairu. (sajmu) s gledišta poučnog moralnog i finansijskog. Bez oklevanja, odlučio se nam dati dan 8. rujna, koji se ima da slavi kao »Dan Slovena ili Slavonic Day«. (U San Fr. 3.)

Prvi u povesti ovih izložaba, kojima je podeljena ta čast. Braćo Hrvati, Srbi i Slovenci, omerite važnost ovog dana za nas.

Imademo da izademo pred hiljade stranog sveta, kojima moramo da kažemo da smo i mi, premda još mlada, ali odvažna nacija, koja odlučno stupa napred u redove drugih i većih i naprednih država.

Sokoli kao predvodnici i verni zastupnici vaši ovom će zgodom istupiti sa programom dostojnim sviju nas.

Gledajmo da nam ovaj dan ostane trajnom uspomenom svesnog razumevanja i požrtvovnog rada.

Da svratimo pozornost američke publike, ovdašnji odbor čini pripreme za veliku povorku, koja imade da počne kod železničke stanice, prosledi kroz glavne ulice grada do određenog mesta, gde se krcamo na automobile koji nas vode do mesta blizu parka. Tu se svrstavamo ponovo u povorku i tako ulazimo u stadion. Sva društva koja bi želila sudelovati u povorci, neka se odmah stave u dopisivanje sa nižepotpisanim tajnikom. Ista mogu nositi u povorci svoje društvene natpise.

Kolonija Sacramenta poduzela je odlučne korake oko priprema sudelovanja, na vama je braćo, u ostalim kolonijama sada dužnost, da nam pomognete.

Dakle, 8. rujna, neka ostane svima u pameti!»

LONDONSKI »TIMES« O SOKOLSTVU.

Pre kratko vreme doneo je londonski »Times« duži članak o čehoslovačkom Sokolstvu, u kojem čitamo i o novoj sokolskoj organizaciji u Jugoslaviji. Pisac članka prikazuje napore dr. Miroslava Tyrša kod osnivanja prvog sokolskog društva i značaj Sokolstva u političkoj borbi Čeha protiv Beča. Sokolstvo, koje je osnovano na principu, da dobrovoljna disciplina znači duhovnu slobodu, postalo je jedno naroda i raširilo se i na ostale slovenske narode. Ono je imalo i veliku ulogu kod obnove čehoslovačke države, a danas igra veliku ulogu u narodnom životu. O nama kaže pisac, da će se time, što je Sokol kraljevine Jugoslavije stavljen pod državni nadzor, što pre postići potpuno ujedinjenje jugoslovenskog naroda.

PRIMATOR BR. DR. BAXA O LUŽIČKIM SRBIMA.

Predsednik opštine glavnoga grada Praga, br. dr. Karel Baxa, primio je od nemačke lige za čovečja prava u Berlinu dopis, u kojem liga traži više prava za upotrebljavanje nemačkog jezika u Pragu.

Dr. Baxa odgovorio je s vrlo opširnima dopisom, u kojem kaže među ostalim i ovo: »Ne bi si dozvolio učiniti poštovanom društvu bilo kakav savet, ali kad ste se već poslužili prilikom međunarodnog kongresa za čovečja prava, da pokažete na naše domaće prilike, poslužujem se i ja prilikom toga dopisa, da k tome pokažem, da imate u svojoj vlastitoj državi bolju i bližu priliku, gde možete započeti svojim radom. Molim, zauzmite se za prava Lužičkih Srba, koji nemaju ni škola, ni uređajnog jezika, pa i za pravo poljskog i danskog naroda u Vašoj zemlji i u tom pravcu tražite svoje usluge za čovečja prava.

SAVEZ SKAUTA U ČSR.

Savez skauta u ČSR broji 22.237 članova. U vodstvu odeljenja, okruga i župa je 41% učitelja i profesora, 23% činovnika, 6,5% lekara, 2,8% trgovaca, ostali su pravnici, inženjeri i studenti. Savez izdaje dva časopisa: »Skauts Junáka« i »Vůdce«. Slovački skauti izdavaju list »Bud' pripravovaný«, podkarpatsko-ruski »Plastun«. Svoje vlastite časopise, naučnim, organizacionim ili humorističkim sadržajem ima 48 skautskih odeljenja.

SAVEZ SVAJCARSKIH TELOVEŽBAČKIH DRUŠTAVA.

Svajcarskih telovežbačkih društava, organizovanih u savezu »Eidgenössischer Turnverein« bilo je krajem decembra p. g. 1631 sa 148.407 članova i članica. Društva se marljivo spremaju za slet francuskih gimnasta u Alžiru i za utakmice »Evropske međunarodne telovežbačke unije« u Antverpnu. Savezni organ izlazi na nemačkom, francuskom i talijanskom jeziku i to: »Schweizerische Turnzeitung« u 10.777 primeraka, »La gymnaste Suisse« u 3553 i »Il gymnaste Svizzera« u 89 primeraka.

GITA DESATY rod. ZENCOVICH

Mr. FERDO DESATY

starješina Sokol. društva u Valpovu

VJENČANI

MARIBOR

VALPOVO

26. februara 1930.

Iz uprave.

Svu braću i sestre pretplatnike i bratska Sokolska društva upozoravamo, da godišnja pretplata za »Sokolski Glasnik« iznosi 50 Din, a ne kako nam neki šalju samo 48 Din, ne uzimajući valjda u obzir vidovdanski i 1. decembarški svečani broj »Sokolskog Glasnika«, koji u kolportazi obično stoji 3 Din.

Kod promene naslova, molimo sve pretplatnike, da nam uz novi naslov jave također i stari, jer je inače nemoguće pronaći pretplatnika, budući uprava nema potrebnih podataka.

Prvom broju »Sokolskog Glasnika« priložili smo poštanske uplatnice pa molimo sve pretplatnike, da se njima posluže te nam doznače pretplatu po mogućnosti za čitavu godinu 1930. unapred. Naš račun kod poštanske štedionice u Ljubljani je 12.943.

Sva bratska društva i pojedince pozivamo na oglašavanje i marljivo prikupljanje oglasa za »Sokolski Glasnik«. Sve eventualne reklamacije i upite radi oglašavanja i kolportaze izvolite uputiti Upravi »Sokolskog Glasnika«, Ljubljani, Narodni dom.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA CELJE.

SOKOLSKO DRUŠTVO CELJE.

Sokolsko društvo u Celju marljivo se priprema za svesokolski slet u Beogradu. U mesnoj vežbaonici kao i pri odelku u Gaberju vlada velika živahnost. Mesna vežbaonica beleži neobičan porast muškoga i ženskoga naraštaja, da je broj premašio već daleko iznad stotine, tako da dolazi u pitanje i pomanjkanje samog prostora za vežbanje. Očekujemo da će iz Celja biti vrlo lep broj učesnika na sletu, u koliko ne bi finansijsko pitanje davalo većih poteškoća.

Sokolsko društvo u Celju pripremiće je lanske godine za vreme ferija letovanje na moru. Prva ekspedicija brojila je 15 naraštajaca. Pomogne li i sama javnost ovu akciju i time pokaže veliko značenje letovanja na moru za naše najmlađe, biće ovogodišnja ekspedicija još veća. Letovanje, koje je predviđeno u Martinšćici, traje mesec dana. Opskrba za celi mesec stoji 600 Din.

Izbor društvenih načelnika i načelnica župe Celje Sokola kraljevine Jugoslavije.

U nedelju 16. februara vršio se je u zbornici celjskog Sokola izbor društvenih načelnika i načelnica. Po 30 braće i sestara zastupalo je 19 društava, a odsutna su bila društva Rogaska Slatina, Rogatec i Št. Pavel, dok društvo u

DR. V. V. RASIĆ (Beograd):

Soko kraljevine Jugoslavije.

4. XII. 1929.

Sokoli sivi, sa svojih gora rašir' te krila snažna i smela i našem rodu kliknite složno: Evo i naša viteška dela!

Letnite letom sa sviju strana s Ljubljane bele, grada nam slavnog, Zagreba dičnog, Splita, Vardara i samog lepog Jadrana plavog!

S pozdravom svuda pones'te amo srčanost vašu večnu i mladu, pones'te amo za dobro naše u našem lepom prestonom gradu!

Ovde vas čeka krvavom borbom dugih vekova tečena sloga, udarje sveto naših dedova, očeva i nas — i samog Boga!

Pa složno amo, da živi sloga! Uslozi samo žive nam jata, i sloga naša k'o majka naša nek' uz nas bude i brat uz brata!

To nam je uvek ideal bio, načelo naše milo i sveto! To će nam uvek i od sad večno biti jedino sveto, presveto!

Od jedne majke i jednog oca jedna su deca dok sunce sija! I mi smo braća jedna jedina i majka naša Jugoslavija!

U kolo složno, u kolo, braćo, nek' nam se slozi svaki zadivi: I duh Slovenstva i Tyrš i Fügner s ljubavlju našom nek' s nama živi!

Jedna država i jedna vojska, sa verom u jednog jedinog Boga, jedna zastava i jedne krvi dušom i telom uz kralja svoga!

Kliknimo klikom neka se ori: S nama je snaga naš dični krinak vekovne borbe pobednik mladi, viteškog roda kraljevski sinak!

Rašir' mo krila, kliknimo složno iz grla naših neka se vije: Da živi jedno Sokolstvo naše, Soko kraljevine Jugoslavije!

Beograd, 17. XII. 1929.

Povlaštena vožnja na železnici.

§ 12 Tarife deo II (Putničke) sada glasi:

Članovi planinskih društava, izvidnici i planinke, članovi i članice, naraštaji i naraštajke Sokola kraljevine Jugoslavije kada prave društvene izlete, imaju prava na vožnju u polovinu normalne vozne cene u II. ili III. razredu putničkih i mešovitih vlakova, ako putuju na odstojanje preko 50 km u grupama od najmanje 10 lica odnosno, ako plate povlašćenu vožnju cenu za odstojanje od 51 km i za 10 lica. Svi članovi grupe moraju putovati u jednom te istom razredu.

Grupe od najmanje 15 lica mogu na odstojanje preko 100 km upotrebiti i brze vlakove. No i manjim grupama, odnosno na kraćim odstojanjima, dopuštena je upotreba brzih vlakova, ako se plati povlašćena vozna cena za 15 lica i za odstojanje od 101 km. (Ostali propisi nepromenjeni.)

bilo koncem maja ili početkom juna, priređice župa župski slet, koji bi imao da bude kušnja za svesokolski slet. Brat Ljubič zagovarao je slet u Radeče, ali radi tehničkih poteškoća, koje bi bile skopćane sa sletom u Radeče, njegov predlog nije bio usvojen. Zbor se je pridružio mnenju sestre Goričkove iz Šoštanja, da dolazi u obzir za ovogodišnji slet jedino Celje, koje leži u središtu župskoga teritorija. Sa sletom biće spojene i utakmice i Celje je stoga najprikladnije, jer ima na raspolaganju sve potrebne oruđe i ostala tehnička sredstva. Merodavni zaključak o tome doneće župska uprava.

Za ovogodišnje javne nastupe treba izdati vežbe za mušku i žensku decu. Zbor je poverio bratu župskom načelniku Jerinu da sastavi vežbe. Vežbe imaju biti skupne, tako da ih mogu izvoditi muška i ženska deca zajedno.

Radi temeljite preradbe svih vežaba, župsko načelništvo priređice vež-

bačke sastanke prednjaka i prednjačica. Predviđene su u tu svrhu nedelje, 9. i 16. marta, bude li u tim nedeljama savezni prednjak raspolagao slobodnim vremenom, inače održaće se sa stanci drugih dana.

Župsko načelništvo će za iduću sedmicu izraditi nove tiskanice za društvene mesečne izveštaje. Na tu sedmicu biće pozvan također i župski prosvetar, da izradi nacrt mesečnih izveštaja o prosvetnom radu.

Brat Klun iz Zagarja konstatira sa žaljenjem da su tri društva odsutna i traži da ih se opomene, što se jednoglasno prima.

Pozivajući na ustrajanje u pripremanju za ovogodišnje javne nastupe, u prvom redu za svesokolski slet, brat načelnik zaključio je sednicu. Iza toga održala se je kratka sednica župskog načelništva, koja je još podrobno raspravljala o predlozima župskog prednjačkog zbora.

ŽUPA OSIJEK

SOKOLSKO DRUŠTVO VALPOVO.

Novo imenovana uprava Sokolskog društva konstituisala se je na svojoj prvoj sednici 17. februara ovako: Starešina Mr. Ferdo Desaty, zamenik starešine Petar Hettich, načelnik Ivan Abramić, načelnica Betica Abramićeva, tajnik Vjek. Tomljenović, blagajnik R. Sigrist, prosvetar Slavko Serbedžija, građevinar ing. Josip Čiček, članovi uprave: Dragutin Serbedžija, F. Stadar iz Belišća i Dragan Müller; zamenici: M. Barišić, zapisničar, Durđica Welle, statističarka, D. Puhalo za socijalnu skrb, Pavao Abramić i M. Hrković iz Belišća. Revizori su: Iv. Veselić, Stj. Posegić za železnički odeljak, i M. Tadić; zamenici: D. Garai i Vj. Schwarz.

Uprava je preuzela svu imovinu i pokretne bivšeg jugoslovenskog Sokolskog društva, koja se je sastojala od velikog broja sprava, lepe i brojne stručne i zabavne knjižnice, glazbala za fanfaru, sokolskih odela, pokućstva i arhiva, nadalje društvenu blagajnu te fond za gradnju Sokolskog doma od 71.000 Din.

Društvo SKJ u Valpovu broji sada 141 člana.

Sve aktivno članstvo i naraštaj sprema se za naš svesokolski slet u Beogradu.

† JOSIP BIEBERT st.

U četvrtak 30. januara zaklopio je za uvek svoje oči naš član brat Josip Biebert st., urarski i zlatarski majstor. U svojoj mladosti bio je 1908. god. izvršujućim članom tada osnovanog Hrvatskog Sokola u Valpovu; bio je izvrstan i elegantan vežbač i agilni prednjak. Njegov požrtvovni rad iz ovog vremena leži i danas u temeljima našeg valpovačkog Sokola. Posle rata

Ivan Krsto Dončević (k našem nekrologu u 2. broju)

ŽUPA TUZLA

SOKOLSKO DRUŠTVO U GRAČANICI.

Pre kratkog vremena Sokolska župa u Tuzli imenovala je odbor Sokolskog društva u Gračanici uzaviv sve okolnosti važne za napredak Sokolstva u Gračanici.

Starešinom je imenovan agilni brat Mitić D. mitrije, sreski načelnik, od koga Sokolstvo u Gračanici s pravom mnogo dobra očekuje.

Podstarešina je Oršanić Hugo, apotekar; prosvetar dr. Zokalj Miško, advokat; tajnik Ziško Mustafa, učitelj; načelnik Tšov Konstantin, pošt. čin.; članovi: Mulabećirović Abdurahman, poreski činovnik; Milisavljević Milena, činovnica sreskog načelstva; Nikolić Stevo, pekar; blagajnik je Alikalfić Asim, direktor banke, odbornici: Nedeljković Dimšo, Mehinović Omer, Gavrić Jovo, Vejzagać Hamdija.

ŽUPA NOVI SAD

IZVEŠTAJ, o sednici zbora društvenih načelnika Sokolske župe Novi Sad

Na sednici od 23 februara 1930. prisustvovali su načelnici i načelnice iz 29 društava župe. Nisu bili prisutni načelnici društava: Petrovaradin, Turija i Horgoš. Svega je bilo prisutno 28 načelnika, 10 načelnica i 5 članova načelništva župe, ukupno 43 učesnika.

Nakon konstatovanja, da je većina sokolskih društava zastupljena, načelnik župe otvorio je sednicu, pozdravljajući prisutne i ujedno upozorio, da je svaki član ovog zbora dužan na sednici učestvovati i saradivati i ko ne bude prisustvovao, biće pozvan na odgovornost.

Prelazeći na dnevni red, načelnik župe, u svom izveštaju upoznao je prisutne sa tehničkom organizacijom i radom i sa svima propisima i pravilnicima, po kojima se svi imaju ravnati. Istakao je ujedno, da je bilo potrebno savzati ovu sednicu, da se na istoj donesu zaključci o rasporedu župskog sleta; o učestvovanju župe na svesokolskom sletu u Beogradu i radi davanja potrebnih uputstava za daljnji rad. Ovaj izveštaj uzet je na znanje.

U pogledu župskog sleta, koji će

se prema ranijim zaključcima, prirediti 24. i 25. maja 1930. u Novom Sadu, na predlog načelnika župe, usvojen je ovaj raspored sleta. 24. maja pre podne održaće se utakmice muškog i ženskog naraštaja, za koje su utakmice ova društva prijavila učesnike: Ada, Vrbas, Novi Sad, Senta, Sombor, Subotica, Srem, Karlovci, Srbrbran i Stari Bečej i to u višem odeljenju muškog naraštaja 2, u nižem 12; u višem odeljenju ženskog naraštaja 2, a u nižem 4 vrste, svega 20 vrsta. Istog dana poslepodne, obavice se probe odeljenja srednjih škola i vojske, koja će na sletu učestvovati. 25. maja od 7 do 10 sati pre podne održaće se glavne probe; a u 11 sati polazak sokolske povorke. Posle podne u 4 sata sletska javna vežba, na kojoj će učestvovati sve kategorije vežbača sa propisanim vežbama za svesokolski slet u Beogradu i to: članovi, članice, starija braća, muški, ženski naraštaj, deca, škole, odeljenja na spravama, vojska i mornarica. U veče u 8 sati priređice se narodna zabava. Sastav tačnog rasporeda za ovaj slet, poveren je načelništvu župe, koje će prema potrebi učiniti potrebne izmene, odnosno nadopune i izdaje i uputstva i propise za slet. Zamoliće se starešin-

Velika brigada
A ako me snaga izdaje

Koliko li se očeva obitelji boje, da bi uslijed iscrpnog rada u njihovom staležu mogao nastupiti čas, da ne budu više u stanju, da svojoj obitelji osiguraju egzistenciju. Nitko ne može izbjeći svojoj sudbini, ali postoji mogućnost, da čovjek pojača otpornost svoje fizičke i intelektualne snage. Kaže se doduše: „Tko ne radi, taj ne treba da jede“, ali moglo bi se reći i obratno: „Tko mnogo radi, taj mora i dobro da jede“, jer odakle nam otpornost i tjelesna snaga, ako ne od hrane. Uzdružite Vašu fizičku i intelektualnu snagu pomoću Ovomaltine. Ovomaltine je naravna okrepna hrana, koja

posjeduje veliku hranivu vrijednost, lako se probavlja te je bogata na elementima, koji stvaraju energiju te jačaju tijelo. Salica Ovomaltine omogućiti će nam, da nas dnevni posao lakše i s uspjehom dovršimo.
Dobiva se svagdje uz cijenu od Din 18.50 po kutiji. Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na ovaj list kod

Dr. A. WANDER d. d., ZAGREB

stvo župe, da u sporazumu sa T. O. župe i Sokolskim društvom u Novom Sadu pripreme organizaciju sleta, dalje da se pobrine za vežbaliste i za ostale potrebe sletske.

U pogledu učestvovanja župe, na svesokolskom sletu u Beogradu, povodom pročitane dopisa načelnika Saveza, kojim se traži da se svi najintenzivnije i najmarljivije pripreme za slet i kojim se preporučuje dolazak saveznog prednjaka radi učenja i ispravka vežbama, zaključeno je, da se upute društva, da stalno rade i vežbaju sve propisane vežbe za ovaj slet; a da bi se eventualne greške za vremena mogle ispraviti, priredile se u Novom Sadu jednodnevni župski tečaj, na koji će se pozvati savezni prednjak radi ispravke vežbama. Ovaj tečaj ima se održati najkasnije do 10. aprila o. g. i na istom moraju učestvovati svi načelnici i načelnice društava župe kao i vode odeljenja, koji vode pojedine kategorije. Društva koja ne budu uzaslala svog načelnika na tečaj, neće se pripustiti učestvovanju na sletu. Dan i vreme tečaja saopštice društvima načelnik župe. Zaključeno je da se u utakmicama na svesokolskom sletu učestvuju sa jednom župskom vrstom u srednjem odeljenju članova i sa nekoliko vrsta članova, članica, muškog i ženskog naraštaja u višim i nižim odeljenjima onih društava, koja su se za to prijavila i postavila utakmičarske vrste. Zaključeno je, da na sletu mogu učestvovati muška i ženska deca u propisanim vežbama i to samo ona, koja su navršila 9. godinu. U pogledu učestvovanja u vežbanju novih društva, zaključeno je, da vežbači istih, učestvuju u vežbanju sokolskih četa, koje se vežbe imaju poslati dotičnicima. Zaključeno je, da se već sada načelnici pobrine da svi učesnici na župskom i svesokolskom sletu budu snabdeveni sa propisanim vežbačim odelom i odorom, kako je to savezna uprava propisala i da potrebna odela i oznake zavremena nabave od sokolskog dobavljača. Svi učesnici sletova pa i oni koji ne vežbaju, a žele učestvovati u povorci imaju se naučiti re-

dovnim vežbama i isti se imaju pozvati pre sleta radi uvežbanja ovih vežbama. Nastojati treba da disciplina u svakom pogledu bude potpuna. Načelnici i načelnice društava upućuju se, da sve propise za slet, koji će se izdati, tačno prouče i svima protumače.

Zaključeno je, da se preporučuju društvima da svi funkcionari i članovi uprava pretplaćuju savezni organ »Sokolski Glasnik«, a tehničari stručni organ »Prednjak«, te da na taj način stalno prate sokolski rad.

Sve potrebe kao što su: stručne knjige, opisi vežbama, muzike za vežbanje, razne tiskanice, značke i legitimacije i pečate, imaju se nabavljati od Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana, Narodni dom.

Vežbačka odela, odore i sve oznake za ove, imaju se nabavljati kod sokolskog dobavljača braća Branka Palčića, Zagreb, Kraljice Marije br. 6 (filijala Beograd, Balkanska ul. br. 28), koji je u ovom pravcu već dobio potrebna uputstva.

Preporučuje se, da se sprave za vežbanje nabavljaju kod tvrđke J. Oražem, Ribnica (Dolensko) Dravska Banovina.

Načelnici društava, koji nisu prisustvovali ovoj sednici, a i oni koji nisu sobom doneli tražene podatke o brojnom stanju svih kategorija vežbača i o brojnom stanju učesnika vežbača za sletove, pozivaju se, da ove u roku od 5 dana doslove načelnik župe. Na kraju sednice, načelnik župe još jednom preporučuje svima, da intenzivno rade i vrše svoju dužnost, upozoravajući ujedno, da će se protiv onog koji dužnost ne bude vršio, postupiti u smislu propisa.

Posle sednice prikazane su sve vežbe za slet čime je ovaj sastanak bio završen. Upozoravaju se bratska društva, da se o ovoj sednici neće izdati poseban odeljak, te se ovaj izveštaj ima smatrati kao službeni izveštaj o radu ove sednice.

Zdravo!

Načelnik župe.

ŽUPA MOSTAR

Izveštaj o radu sokolskih četa u godini 1929.

Krajem godine 1928. naša župa imala je 25 četa, i to:

Sokolsko društvo u Čapljinu imalo je 4 čete; Gacku 3 čete; Bileću 1 četu; Konjicu 1 četu; Mostaru 3 čete; Nevesinju 10 četa i u Stocu imalo je 3 čete.

U toku godine 1929. osnovano je još 9 četa i to:

Sokolsko društvo u Avtovcu osnovalo je 1 četu (Miholjače); Gacku 2

čete (Stepen. Kula Fazlagić); Konjicu 2 čete (Bijela, Borci); Nevesinju 1 četu (Kruševljani); Stocu 2 čete (Lokve, Trebinja); Trebinju 1 četu (Duži).

Prema tome krajem godine 1929. naša župa broji 34 sokolske čete.

Krajem 1928. godine čete su brojale 1043 člana, a krajem 1929. godine imaju 1616 članova, naraštaja 133, a podmladka 16. Razlika je prema 1928. godini + 573 člana.

Statističke izveštaje nisu spremile čete: Bradina, Vrbića, Ulog i Lokve.

Ova poslednja nedavno je osnovana te je spremila samo popis članstva. Sledeći statistički podatci odnose se na ostalih 30 četa:

2. Administracija.

Čete su održale u ovoj godini 664 redovne sednice i 27 izvanrednih. Prosečno 23 sednice na svaku četu.

2. Članarina.

Tokom godine skupljeno je dinara 16.343 članarinc. Napominjem da je ova cifra nesigurna. Dobivena je prema mesečnim izveštajima. Primetio sam naime upoređujući godišnji izveštaj sa mesečnim, da je cifra skupljene članarine gotovo u svim četama veća u godišnjem izveštaju, nego li u mesečnim. Zaključak je jedan, da blagajnici nisu svakoga mjeseca tačno sredili i poslali izveštaj o skupljenoj članarini. U koliko su godišnji izveštaji stigli, cifra je uočena prema godišnjem izveštaju.

3. Imovno stanje četa.

Sve čete raspolažu imovinom od dinara 55.368.34. Od te sume nalazi se u bankama, poštanskoj štedionici i za drugama dinara 51.314.19. Kod blagajnika dinara 4.053.95.

U gornju sumu uračunati su i fondovi za gradnju domova, kojima raspolaže 16 četa u iznosu od dinara 31.369.75.

Čete koje su dobile hranu od župe skupile su duga za hranu dinara 24.935 i 75 para, koja je suma iskazana u sumi fondova za domove. Osim toga skupljeno je 2.198 kg žita. Čete vraćaju dragovoljno žito ili novac za hranu, koju su primili od J.S.S., za vrijeme gladi u Hercegovini.

4. Prosvetni rad.

Sve čete imaju ukupno 2466 komada knjiga osim čete Borci, kojoj su knjige tek ovih dana poslate. Tokom godine pročitano je 2316 komada knjiga ili prosečno na jednu četu 77 komada.

Predavanja je održano 110, a priredaba 54.

U četi Bijeloj održao je analfabetški tečaj za članove čete učitelj P. Lazić. Sve čete dobivaju »Sokolski Glasnik«, »Narodnu Odbranu«, »Težake« a neke i »Narodno Stočarstvo«, »Pčelar« i drugo.

5. Tehnički rad.

Čete imaju 614 vježbača. Prosečno na jednu četu otpada 20. Naraštajaca 133 i 16 podmladka. Održano je ukupno 710 vežbi ili prosečno na jednu četu 23. Prosečan polazak vežbi kod svih četa je 14.

6. Privredni rad.

Čete i njihovi članovi nabavili su 19 plugova gvozdrenih, što je također novina za ove krajeve. Tokom ove godine poslana su semena kulturnih biljaka i voćke za presađivanje. Čete su voćke posijale i rezultat je bio odličan, što se najbolje videlo na poljoprivrednoj izložbi u Nevesinju. Posijano je u svima četama:

- prosa: 121 kg. na 86 članova,
- deteline: 53 kg. na 78 članova,
- kukuruz brzaca: 304.25 kg. na 460 članova,
- voćaka: 6097 kom. na 544 članova,
- repe 147 kg. na 567 članova,
- rodakve 13.80 kg. na 116 članova,
- krtolce: 28.987 kg. na 232 članova,
- serka 1 kg. na 23 člana,
- i grahorice: 30 kg. na 2 člana.

7. Štednja.

U nekim četama organizovana je i štednja za put na slet u Beograd. Stanje štednje je sledeće:

Udružnje	Din 553.54
Dabar Polje	" 648.—
Miholjače	" 57.—
Stepen	" 20.—
Kifino Selo	" 50.—
Kruševljani	" 74.—
Miljevac	" 51.—

Svega . . . Din 1453.54

To je dakle izveštaj o radu četa u glavnome. Rad je u svakome pogledu

KOLINSKA CIKORIJA
je jako priljubljen pridatek za kavu!

bio aktivan. Uspeh je nesumnjiv, što najbolje dokazuju izložene cifre. Od 34 čete neaktivne su svega 3. U svim ostalim rad je bio živ i doneo korist u svakome pogledu. Rad se kretao nesumnjivo u duhu ideje svestranog sokolskog vaspitanja, a kakav je rezultat najbolje dokazuju ovogodišnji izveštaji starešina četa: Iz tih se izveštaja vidi, da je rad urodio plodom, da su čete sela preporodile. Kao dokaz evo nekoliko citata iz izveštaja starešina i pojedinih funkcionera.

Miholjače: »Četa je donela korist — početak kulture, rada i napretka sela.«

Pijesci: »Od najveće je važnosti po mome mnenju bolje ponašanje omladine, vidi se razlika od onih, koji nisu članovi četa u boljem ponašanju, učtivosti prema starijim, mišljenju rada.«

Nadinići: »U novije doba pokrenuta je akcija trezvenosti i obećaje dobar uspeh. Na jednom skorašnjem sastanku više od polovine članova (svi koji su tad bili prisutni sastanku) reklo se da neće piti. To će učiniti i ostali. Na istome sastanku zaključeno je, da ni jedan član čete ne smije igrati karata, domino i drugih kavanskih igara. Na idućem je sastanku na redu bacanje duvana.«

Postoljani: »... da je četa u 1929. godini napredovala dobro i da je u

selu bila velika korist od semena posejanih od župe, a također da je velika korist unapred učinjena sadenjem voćaka i čitanjem knjiga, a također je učinjen veliki korak napred dobivanjem gvozdrenih plugova za bolju obradu zemlje.«

Kula Fazgalić: »Istaknuti je važan zaključak, što je inicijativom ove čete pristupljeno novogradnji škole.«

Dabar Polje: »Naročito su članovi imali vidan uspeh u sadenju voćaka. Dali su primer i ostalom stanovništvu da podignu voćke. ... sa sokolskim vežbama pokazali vidan uspeh, jer su tim vežbama prikupljali stanovništvo i davali im vidnog interesovanja. Među članovima stvara se druželjubije i članovi su međusobno potpomagali jedan drugoga. Detelina je posijana i dobro uspeła za naše zemlje, te članovi imaju nameru da je iduće godine što više posiju.«

Kifino Selo: »Od pomenutog semena članovi ove čete imali su prihod od dinara 35.000 što znači za mali broj naših članova veliku korist.«

Udružnje: »Posejali su 13 članova 10 kg. repe, a dobili 12.000 kg, 2 člana pola kg. rodakve a dobili 2.200 kg., glavatog kapusa dobili 30.000 kg., a 50 članova 7.500 kg. krompira, a dobili 50 hiljada kg.

Ovome ne treba komentara.

ŽUPA BEOGRAD

SOKOLSKA LUTRIJA.

Od odbora za podizanje Sokolskog doma u Beogradu.

U cilju prikupljanja materijalnih sredstava za podizanje sokolskog doma u Beogradu, priredena je prva sokolska lutrija.

Jedan deo pomenutog sokolskog doma već je gotov. Dom se diže u najlepšem kraju Beograda, kod Zvezdare.

Vučenje sokolske lutrije predviđeno za 7. februar t. g., ali obzirom na izvesne promene u redovima sokolskih organizacija, a u vezi sa novim sokolskim zakonom, predviđeno vučenje nije održano 7. februara, već je odloženo za 10. juni t. g., kada će se neodložno održati.

Ovo odlaganje vučenja daje mogućnost da se poradi na rasturanju što većeg broja srećaka i na taj način prikupi što više materijalnih sredstava, koja su neophodno potrebna, da bi dom bio u što kraćem vremenu gotov, a najdalje do juna meseca ove godine, kada će se u našoj zemlji održati I. svesokolski slet.

Sledstveno gornjem, umoljavamo sva lica i nadležstva, koja imaju kod sebe sokolske srećke, da nam izvole dostaviti novac za prodate, a neprodate da i dalje rasturuju. Ranije dostavljene srećke, po potrebi, možemo zameniti drugima na kojima je ozna-

čeno, da se vučenje ove sokolske lutrije odrzaje neodložno 10. juna t. g.

Svaka prodata srećka je realna pomoć u akciji za stvaranje Sokolskog doma u Beogradu, te još jednom apelujemo na sve Sokole i rodoljube, da nas u ovoj akciji što srdačnije potpomognu.

Srećke se prodaju, Beograd, Kosmajska br. 9. Preprodavcima popust.

MALI OGLASI

Oglase prima uz naplatu uprava Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Pojedina reč kod svakog objavljivanja 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Za proslavu 80 godišnjice T. G. Masaryka

preporučamo svim bratskim sokolskim društvima, da poruče brošuru: T. G. Masaryk. Napisao dr. Jan Herben, preveo Božidar Borko. Cena s poštarinom Din 5.50. Narudžbe prima i izvršuje uz unapred poslani novac (također u markama) Jugoslovenska Sokolska Matice, Ljubljana, Narodni dom. Rač pošt št. 13.831.

Razglednice sa slikom T. G. Masaryka izašle su u nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana, Narodni dom. 100 komada stoji Din 60.—; manje od 100 komada, komad po 80 para.

Širite sokolsku štamnu:

- „SOKOLSKI GLASNIK“
- „SOKO“ (pre „Prednjak“)
- „SOKOLIĆ“
- „NAŠU RADOST“

ŠTAMPILJE PEČATNJAKI ETIKETE I T. D.
Solidno, tačno, jeftino kod
SITAR & SVETEK
Ljubljana, Sv. Petrac. 18

ODLIKOVANA VELETRGOVINA VINA

ŠPIRO KUZMANIĆ & SUŠAK
GLAVNI DOBAVLJAČ „JADRANSKE PLOVIDBE D. D.“

Brzjaviti: KUZMANIĆ SUŠAK Telefon br. 231
Tekući račun: Kr. pošt. št. Zagreb, broj 35.706
Tekući račun kod „Union“ banke, podruž. Sušak

Poslovnica i skladište: DELTA, parcela 46

Priporočamo vsem sokolskim društvom GALERIJU NAŠIH MOŽ

1. Trubar	8. Gregorčič	15. Gangl
2. Vodnik	9. Aškerc	16. Parma
3. Slomšek	10. Tavčar	17. Župančič
4. Prešeren	11. Levec	18. Kersnik
5. Levstik	12. Erjavec	19. Maister
6. Stritar	13. Jenko	20. Finžgar
7. Jurčič	14. Cankar	21. Strossmayr

Velikost: 615 x 475 cm Cena slike Din 10.—

Naročila sprejema

UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Telefon št. 3397

IVAN BERNIK
IZDELOVANJE ŠALOZIJ IN OKENSKIH ROLET
LJUBLJANA
LINHARTOVA ULICA ŠT. 16

Priporoča se tvornica telovadnega in sportnega orodja
J. Oražem * Ribnica
Dolenjsko
Osnovana leta 1881.

Oprema telovadnic za društva in šole — letna telovadnica. — Elegantno, solidno orodje. — Nizke cene! —
Conik in proračun franco.

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinije kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamič
LJUBLJANA
Gospodarska c. 6

Tvornica mesnih izdelkov in konzerv / Za izlete in potovanja najprikladnejši provijant / Za sokolska društva tvorniške cene / Brzjavni: Slamič Ljubljana / Telefon: 29-73 / Cene ugoone!

Prodaja tehničnih proizvodov družvo s o. j.
HAMAG
LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BR. 4
Geodetski instrumenti i pomagala sviju vrsti.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica
IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev tekočnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

Obaveštavam braću Sokole, da **bojedišem** (barvam) platno, žuticu i gradel na druk u svim bojama (barvama) i na glatko u svim bojama.

Bojadisanje (barvanje) stoji po 1 m duljine a 0-80 m širine samo Din 2-50. Na taj način dolaze mušterije do jeftinije robe (po metru 1 Din i više), nego da kupuju gotovu robu. Pošiljku od preko 500 m prima naručitelj franko. Sve ostale upute mogu se dobiti kod mene.

Preporuča se svima Sokolima i Sokolicama

Ljudevit Wächtersbach, Čakovec
bojadisar (barvarija)

P. M. Petrović
Trgovina porculana i stakla
Sušak, Strossmayerova 8

Tko oglašuje, taj napreduje!

FRANJO BUREŠ
URAR, ZLATINAR IN OPTIK
MARIBOR
Vetrinjska ul. 26

Izprašani optik. Urar drž. železnice. Zapriseženi sodnijski izdelenci.

Iv. Brunčić & Fr. Rebernik
pleskarja in ličarja
se tople priporočata vsem cenj. naročnikom. — Delo solidno! — Cene zmerne!
Ljubljana, Kotnikova ulica

Specialna mehanična delavnica

za popravila pisarniških strojev, registriranih blagajn, foto, gramofonov in nalivnih peres. — Priporoča se

LUD. BARAGA & LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6
Telefon 29-80

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA UL. 23-12
TELEFON ŠTEV. 23-12

LITOGRAFIA/STEREOTIPIJA

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega / Tiska šolske, mladinske, leposlovsne in znanstvene knjige / Ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Časopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevniki, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

R. I. Vrignanin-Stojanović
Sušak

Ugao Strossmayerove i Draškovićeve

Prodaja šivaćih strojeva, narodnih, sokolskih, sportskih, uspomenskih, porculanskih, staklenih i svih kuhinjskih bazarskih predmeta. / Prodaje takodjer i rabljene šivaće strojeve uz niske cijene

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

v najvećji izbiri priporoča po niskih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 13

TRGOVAČKA TISKARA
G. KRALJETA
SUŠAK
STROSSMAYEROVA
ULICA BR. 7

izvadjia svakovrsne tiskarske radnje brzo, čisto i jeftino.
UTEMELJENA GODINE 1899
BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

Restavracija „VAROŠKA PIVNICA“
ZAGREB, GAJEVA ULICA 9

Poznana stara zagrebačka gostilna v sredini mesta. Domaća kuhinja, prvorazredna vina in najbolje pivo. Na ražnju pečeni janjčki, prasički, race itd. Veliki letni senčnati vrt. Vsako soboto in nedeljo koncert vojaške glasbe.

Shajališće Sokola!
Cene zmerne!

Lastnik: **Ciril Tratnik**

„Kavarna Medulić“, Zagreb, Ilica 59

Elegantna in najmodernije urejena kavarna. Vsi domači in inostranski časopisi. Iz kavarne vozi lift v prvo nadstropje, kjer se nahaja največja **BILJAR DVORANA** z 8 biljara in separirane igralnice. Odrpta vina in pivo na čaše.

Shajališće Sokola!

Lastnik: **Ciril Tratnik**

Oglašujte u Sokolskom Glasniku!

Industrija sokolskih potrepština

Бранко Палчић

Централа: Загреб
Улица Краљине Марије 6
Добављач Савеза Сокола Краљевине Југославије
Брзојавни наслов: Трикотажа Загреб
Телефон број 26-77

ФИЛИЈАЛА БЕОГРАД

Балканска 28
Хотел Праг
Израђујемо све врсте соколских потrepштina за јавни и излетни наступ чланова, чланова и њихових породица по пропису СКЈ. Надале препоручам се браћи за израду најмодернијих шиваних одећа, која по најновијем кроју израђујемо у властитијој радници.

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј. Централа у Лjubљани. — Власник Франьо Медић. Творнице: Лjubљана-Медводе. Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД.

Властити домаћи производи:

Ланено уље, фирнајз, све врсте лакова, емајлно-лакастих и уљених боја. Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију врсти и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трговину и индустрију, за железнице, поморсво и ваздухопловство.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА.

KLIŠARNA - ST. DEU LJUBLJANA
vseh vrst po fotografijah ali rizbah izvršuje za vsakovrsten tisk najsolidnije

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z o. p. ● Telefon številica 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računnu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000,000.—, rezervnih zakladov nad Din 5,000,000.—.

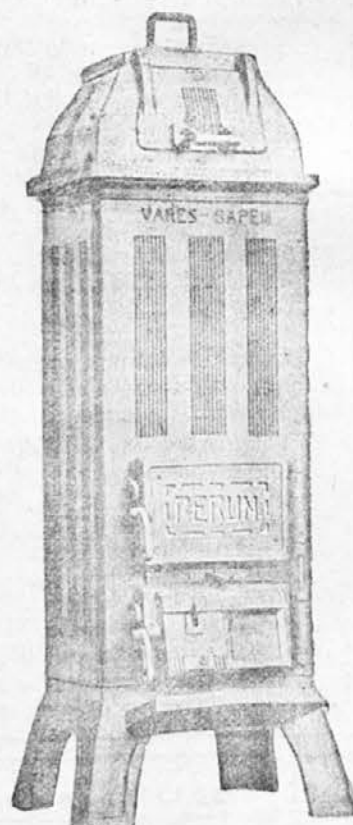
JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANICENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.

Komisijaska prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!

Željezara Vareš

Rudarski proizvod! hematit sa garantovanim sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronca, mjedi, bakra, aluminija, sirovo i apretirano. Specijalni fosforni bronc za velika naprezanja.

Strojni dijelovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev, otporan protiv vatre i kiselinama. Strojni ljev, kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan Brzojavni: Željezara Vareš
Telefon inter. br. 2, 3, 4, 15

Irska peć
Zaštitni znak

PERUNO

- Materijal: ljevano željezo
- Broj 100**
Visina 94 cm, presjek 34 x 30 cm, prostor grijanja 100 m².
 - Broj 150**
Visina 105 cm, presjek 38 x 31 cm, prostor grijanja 150 m².
 - Broj 250**
Visina 120 cm, presjek 41-5 x 34-5 cm, prostor grijanja 250 m².
 - Broj 350**
Visina 130 cm, presjek 45-5 x 39-5 cm, prostor grijanja 350 m².